

BIBLIOTEKA KRAKÓW

III 2024 | NR 3 (76)
ISSN 2544-445X

INFORMATOR CZYTELNICZO-KULTURALNY

**Miesiąc
Krakowianek**

s. 6

**Słowa
z Krakowa**

s. 7

**Peron
Literacki**

s. 12

Na okładce: Od lewej Andrzej Frei (pracownik techniczny), Paweł Czachor (bibliotekarz), Andrzej Janusz (bibliotekarz), Michał Broda (informatyk), Krzysztof Kwiecień (bibliotekarz), za obiektywem Radosław Kurzeja (bibliotekarz), czyli reprezentacja męskiej części zespołu Biblioteki Kraków

Redaktor naczelna: Izabela Ronkiewicz-Brągiel
Z-ca redaktor naczelnej: Paulina Knapik-Lizak

Redakcja: Agnieszka Bisikiewicz, Jan Brodowski, Paweł Czachor, Artur Czesak, Joanna Gruszka, Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska, Anna Jędrzejowska, Małgorzata Kosmała, Małgorzata Koźma, Radosław Kurzeja, Greta Lemanaitė, Janusz M. Paluch, Anna Piechota, Agnieszka Sabak, Ewa Strach, Anna Szczerbowska, Piotr Wasilewski, Barbara Zajączkowska

Fotografia we wstępniku: Radosław Kurzeja

Opracowanie redakcyjne, korekta:
Agnieszka Sabak, Anna Piechota

Wydawca:

pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3,
31-154 Kraków

Kontakt:

Sekretariat: tel. 12 61 89 100
(czynny w godz. 8.00–15.30)
E-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl

Projekt graficzny: Anna Sowińska
Skład i przygotowanie do druku: Pracownia Słowa

Nakład 2200 egz.

ODWIEDŹ NAS NA:

biblioteka.krakow.pl
krakowczyta.pl

facebook.com/BibliotekaKrakow
instagram.com/biblioteka.krakow

#bibliotekakrakow #biblioteka #książkoholizm
#książkomania #statystyki #czytelnictwo #krakowczyta
#książka #książki #liteatura #bookstagram
#polskibookstagram #niejestemstatystycznympolakiem
#nieczytasznieidęztobądofożka #książkowlowe

Izabela Ronkiewicz-Brągiel
Redaktor naczelna

Męska kruchość? Kobieca siła?

Podobno kobiety są delikatne, wrażliwe, kruche. A mężczyźni? O męskiej wrażliwości, stereotypach dotyczących męskich cech, ich zainteresowaniach oraz sposobie widzenia świata, wreszcie o męskich bohaterach literackich piszą nasi recenzenci, polecając lektury na marzec. Zastanawiają się przy tym, czy w ogóle można jeszcze mówić o męskiej lub kobiecej wrażliwości w dzisiejszym świecie. Zresztą, jak wynika z monumentalnej *Historii męskości* opisywanej w tym numerze (trzy grube tomszcza), pojęcie męskości zmieniało się na przestrzeni epok, a kokardy, pończochy i peruki to nie zawsze były atrybuty ściśle kobiece.

W dziale poezji znajdziecie wiersze, również mężczyzn, będące plonem pracy uczestników warsztatów „Peron Literacki Biblioteki Kraków”. I nie da się ukryć, że w marcu jednak głos kobiecy zabrzmiał donośniej – to przecież „Miesiąc Krakowianek”! Z tej okazji przygotowaliśmy masę atrakcyjnych wydarzeń. Informacje o nich znajdziecie w Kalendarium.

A kiedy już nacieszycie się książkami, spotkaniami, wystawami, warsztatami, zacznijcie świętować w rodzinnym gronie, przy stole pełnym smakołyków, z prawdziwie wielkanocną radością, że „był umarły, a oto jest żyjący”.

O poważnym profesorze, który umie w kryminały i w focaccię

Rozmowa z pisarzem Krzysztofem Zajasem

Profesor i pisarz – zestaw czasem spotykany. Profesor i pisarz kryminałów – zestaw rzadziej spotykany. Profesor, pisarz kryminałów, wymiatacz w robieniu włoskiej domowej focacci w swoim polskim domu – zestaw unikatowy. Oto Krzysztof Zajas, literaturoznawca i kulturoznawca, wykładowca, znany czytelnikom jako autor powieści *Oszpicyn* oraz dwóch na wskroś krakowskich trylogii: grobiańskiej i pomorskiej. W tej drugiej wysłał przystojnych śledczych z Krakowa na Pomorze. *Gerda*, czyli ostatni, doskonały tom kryminalnej serii, była przedmiotem rozmowy podczas zorganizowanego przez Bibliotekę Kraków spotkania z serii „Biblioteka w miejscach nieoczywistych” – czyli na schodach holu dawnego Pałacu Prasy przy ulicy Wielopole. Krzysztof Zajas pochodzi z Oświęcimia, jest inicjatorem i szefem tamtejszej kapituły Alei Pisarzy przy Galerii Książki. Przewodniczy również kapitule Krakowskiej Książki Miesiąca, czyli nagrodzie fundowanej przez Bibliotekę Kraków. Na rozmowę nie przybył z pustymi rękami: wraz z jego wejściem w Bibliotece zaczął unosić się doskonały zapach własnoręcznie przez niego zrobionej focacci! Jeśli ktoś z Państwa Czytelników chciałby przepis, możemy spróbować wysępić ☺

A.S.-M.: Jestem naprawdę zachwycona faktem, że „wywiadowany” gość przynosi na wywiad focaccię, dlatego muszę Cię najpierw zapytać, czy coś jeszcze fajnego umiesz zrobić w kuchni. Bo jeśli tak, to zaczęnę robić z Tobą wywiady cyklicznie, słuchaj...

K.Z.: Pizzę! Focaccia pojawiła się w zasadzie przy okazji robienia pizzy. Nie mam się za bardzo czym jeszcze chwalić, przez lata robiłem na przykład grilla. Ciekawiło mnie przyprawianie i marynowanie mięs, na przykład wołowina na dziko. Lubię piec drób – taką kaczkę albo gęś w całości. Jabłko, majeranek, cytryna, potem cztery–pięć godzin, żeby mięso skruszało. No i jeszcze placki ziemniaczane – najlepsze w domu robię ja. Nie umiem zup, ale za to ulepię pierogi z jagodami i knedle ze śliwkami. Plus chleb na zakwasie.

O chlebie wiemy, delektowaliśmy się kiedyś na posiedzeniu kapituły Krakowskiej Książki Miesiąca i, potwierdzam, to była uczta. Skoro pizza i focaccia, to może chodzi o to, że kiedyś zostawiłeś serce we Włoszech?

Nie. Po prostu pizzę lubiłem od zawsze, a córki się jej domagały. Pociąga mnie zabawa z mąką, wyrastanie ciasta. To też coś, co pamiętam z dzieciństwa – mamę krzyzącą na nas, żeby zamykać drzwi, bo jej ciasto rośnie. Dobrze zrobione jedzenie daje specyficzną satysfakcję, też kulturową i sprawnościową. Przecież pierwsze focaccie wcale mi nie chciały rosnąć, zamiast ciasta wychodziła deska. Próbowalem aż do skutku. ▶

Posiedzenie kapituły nagrody Krakowska Książka Miesiąca. Fot. ze zbiorów BK

► **Z Twojego Facebooka wynika, że jeśli nie pieszszesz, ani nie wykładasz, ani nie robisz focacci, to jeździsz na rowerze.**

Jeżdżę dużo, ale też pływam. Nauczyłem się pływać jakoś tak zaraz po tym, jak nauczyłem się chodzić. Koło rodzinnego domu były stawy, a ja na sto procent jestem typem wodnym, taplanie się to mój żywioł, obie córki obowiązkowo pływają od małego. Żonę nauczyłem pływać, gdy była po czterdziestce, to nieprawda, że wtedy jest już za późno. Azimą – snowboard. Przez dwadzieścia lat męczyłem się na nartach, jeździłem brzydsko, koślawo, no nie szło. W 2002 roku

przesiadłem się na deskę. Przewracałem się dwa dni. Trzeciego pojechałem tak, jakbym jeździł całe życie.

Widziałam na zdjęciach, że rowerem jeździsz po swoich ulubionych mrocznych zakamarach w Oświęcimiu. Jestem nieco młodsza od Ciebie (wybacz, że Ci to wypominam), choć nie aż tak bardzo (teraz trochę nadrabiam), i widzę, że z wiekiem hometown nabiera innego smaku. Trochę tak, jakby z każdą wizytą w rodzinnych stronach udawało mi się wejść drugi raz do tej samej rzeki. Pamięć zaczyna oddawać

mi także te wspomnienia, o których nie wiedziałam, że gdzieś tam we mnie tkwią. Masz też tak?

Od dzieciństwa jest pod tym względem ze mną coś dziwnego – zawsze czułem żal, taki na bieżąco, że coś przemija. Jeden z pierwszych wierszy – bo długo myślałem, że będę poetą – zaczynał się od słów „Jak was śpiewać, o umarłe lata...”. A to były naprawdę bardzo wczesne poetyckie próby. Dziś wielu kolegów z dzieciństwa już nie żyje. Nie ma moich rodziców, dom rodzinny zamieszkują inni ludzie. Więc wracam i chodzę po cmentarzysku wspomnień. Ludzie, których znałem, dotykałem – już ich nie ma, ale są w inny sposób, bo we mnie. Patrzą moimi oczami i słuchają moimi uszami, bo własnych już nie mają. Teraz sam jestem fundamentem świata, do którego ponoć tęsknię. Kiedyś pamięć podsunęła mi obraz z dzieciństwa – stodoła, światło między deskami, piskłeta wróbla pod dachem. I pierwsza myśl – tego wszystkiego nie ma. A druga? Że to wszystko jest, tylko mnie tam już nie ma. Nie mam dostępu. To ja jestem upiorem, nie oni.

Bohaterowie twoich kryminałów bywają uwikłani w różne rodzinne zagadki z przeszłości ich rodzin. Czy jakaś rodzinna opowieść, długo skrywana, dogoniła Cię i zaskoczyła w dorosłym życiu? Mówiłeś mi kiedyś, że Twoja mama godzinami snuła opowieści o przeszłości. Właśnie mama, tata nie.

Ojciec pochodził z chłopskiej rodziny z Polanki Wielkiej niedaleko Oświęcimia. Mama – z urzędniczego oświęcimskiego mieszczaństwa – dziadek kończył gimnazjum w Wiedniu i mówił po niemiecku tak samo jak po polsku. Rodzice do siebie nie pasowali, a ja jestem konglomeratem tych przeciwieństw. Ciekawe, że ojciec był po stronie poezji, kochał piosenki ludowe. Był samorodnym talentem muzycznym, potrafił zagrać na wszystkim, co wziął do ręki (ja ten talent zmarnowałem). Mama natomiast to była chodząca gawęda, wieczne opowiadanie, co się kiedyś działo.

O rzeczach trudnych też?

W jakiejś mierze tak. Mówiła na przykład, jak wyglądały relacje damsko-męskie sto lat temu, jak wyglądała pozycja kobiety. Ot, opowieść o dwóch siostrach, które nagle akurat równocześnie zachodzą w ciążę z tym samym facetem. Jedną wydano za męża, drugą wygnano. Ktoś tam w rodzinie handlował żydowskim złotem w czasie okupacji. Temat trudny, raz rozpała dyskusję przy stole, innym razem znika, nikt nic nie wie, nie pamięta. Zastanawia mnie też, że słyszałem od mamy czasem kilkanaście ►

Rozmowa z Krzysztofem Zajasem o jego najnowszej powieści *Gerda* odbyła się w dawnym Pałacu Prasy w ramach cyklu „Biblioteka w miejscach nieoczywistych”. Wybór miejsca był nieprzypadkowy, główny bohater książki mieszka przy ulicy Starowiślniej

► różnych wersji tej samej opowieści. I może dlatego męczą mnie historie jednak nie-opowiedziane. Bo jeśli ktoś opowiada dużo i z uporem powtarza pewne wątki, to rodzi się pytanie, co chce w ten sposób przykryć. I dalej: co z tego, o czym matka opowiadała, nie było jednak prawdą? To jest trudna wątpliwość, bo przecież dziecko mamie wierzy. A jeśli połączę to z historią rodzinnego Oświęcimia (najdziwniejszego miejsca na świecie), to przemilczane sceny aż krzyczą: czemu o nas nie opowiadacie?! Zresztą, stąd wzięła się obsesja głównego bohatera z powieści *Oszpicyn*...

Dziś już nie jesteś poetą?

Do pięćdziesiątego roku życia byłem przekonany, że nim jestem. Dawno temu wydałem zresztą tomik, dość słaby. A potem nagle jakby pękła jakaś tama i ruszyły powieści, kryminały, czyli łatwość opowiadania, którą wziętem po matce.

No właśnie. Gdy pękła tama, miałeś już ustabilizowaną sytuację i pozycję, dość dostojną, w końcu wykładowca na Uniwersytecie Jagiellońskim. Nie obawiałeś się, że za zwrot w stronę literatury popularnej zostaniesz odsądzony od czci i wiary jako profan?

Nawet koledzy poloniści mnie przed tym ostrzegali. I tak, wstydziłem się, skoro pierwsze teksty powieściowe wysyłałem do wydawnictw poza Kraków. Zagrało lekkie przekonanie, że im dalej, tym lepiej – żeby nie podkładać się, nie narażać na docinki i szydery za plecami. Bo wiemy, jak jest: odniesiesz oszałamiający sukces – to pół biedy. Ale jeśli poniesiesz klęskę, to robi się mocno niewygodnie. Zastanawiałem się nawet nad pseudonimem, choć w końcu uznałem, że nie będę udawał kogoś innego. Okazało się z czasem, że te wszystkie obawy były niepotrzebne, bo wśród reakcji, z jakimi się spotykałem, była głównie sympatia, ale i zaciekawienie, czasem pobłażliwość. Zresztą jeśli popatrzymy na polonistów, to każdy z nas trochę chciałby być pisarzem, na zasadzie, że lepiej być podmiotem niż przedmiotem literatury.

A niedawno uruchomiłeś studia twórczego pisania, co zamieniło „niepoważne” pisanie w działanie profesjonalne. Podsumujmy: Zajas umie w kryminały i w focaccię. Równie świetnie wychodzi Ci też zaganianie swoich bohaterów w kultury pogranicza, które Cię tak fascynują. Masz u mnie duży plus za wysłanie krakowskich śledczych akurat na

Kaszuby. Jednak świat gęsto usiany jest pograniczami. Czemu akurat Kaszuby?

Pomorze Środkowe. Bardzo lubię tam jeździć. To miejsce między Gdańskiem i Szczecinem znacznie mniej wyraziste niż wielkie miasta. Bardzo zróżnicowany teren „pomiędzy” – polsko-niemiecko-bałtycko-skandynawski. I te stare, poniemieckie gospodarstwa. Ostry smak historii...

Na spotkaniu w bibliotece w Oświęcimiu powiedziałeś niedawno, że Krzyckiego i Bałysia będziesz chciał teraz wysłać w inny kawałek Polski. Wiesz już gdzie?

Myślałem najpierw o Śląsku, ale wciąż nie mam przekonania. Jednak Śląsk jest inaczej obcy niż Kaszuby. Kusi mnie Rostocze. Też niezły haust przeszłości. Bardzo magiczny.

Tegoroczne wakacje tradycyjnie spędzam na Kaszubach i mamy z siostrą w planach pojeździć śladami Twojej Gerdy, taka turystyka literacka. Jak każesz potem jechać na Rostocze, pojedę i na Rostocze. Tylko obiecuj, że na drogę upieczesz mi znów focaccię. Obiecuję. I dołączę burratę.

| Rozmawiała:
Agnieszka Staniszewska-Mól

Miesiąc Krakowianek w Bibliotece Kraków

W marcu w Krakowie obchodzimy „Miesiąc Krakowianek” – wydarzenie, które podkreśla wyjątkową rolę kobiet w różnych dziedzinach życia społecznego i kulturalnego oraz celebruje kobiece sukcesy. Podkreśla ich zaangażowanie oraz nieoceniony wpływ na rozwój społeczeństwa zarówno w przeszłości, jak i obecnie.

W tegorocznej edycji Biblioteka Kraków przygotowała mnóstwo inspirujących wydarzeń. Wernisaże, wystawy, dyskusje, warsztaty, spotkania dla dzieci i dorosłych odbędą się w różnych filiach bibliotecznych oraz w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”.

Dla najmłodszych uczestników przewidziano wiele atrakcji. Będą mogli wykonać witraże z wizerunkami sławnych Polek oraz poznać ich biografie i twórczość. Ponadto odbędą się edukacyjne zabawy związane z Krakowem i jego mieszkańcami. Warsztaty tańca dla córek, mam i babć połączą pokolenia i pozwolą miło spędzić

czas, a wernisaże i wystawy – odkryć twórczość artystek. Niezwykle interesująca będzie wystawa książek poświęcona znanym krakowiankom, ze szczególnym uwzględnieniem cyklu „Krakowski Szlak Kobiet”. Spotkanie z Ewą Danowską będzie okazją do poznania sylwetek wielu postaci związanych z Krakowem, które autorka przybliża w książce *Krakowskie silvae rerum*. Lektura zawiera szkice o nietuzinkowych osobach żyjących w Krakowie. Natomiast spotkanie z Katarzyną Kobylarczyk, która w książce *Ciałko. Hiszpania kradnie swoje dzieci* opisuje tragiczne epizody w XX-wiecznej historii Hiszpanii związane z procederem sprzedaży nowo narodzonych dzieci, połączone będzie z wręczeniem autorce nagrody Krakowska Książka Miesiąca.

W Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką” odbędzie się biesiada poetycka z udziałem poetek i poetów, którzy zaprezentują wiersze zawarte w tomie esejów Magdaleny

Węgrzynowicz-Plichty pt. *Poetyckie światy. Między Adriatykiem a Bałtykiem*. Na scenie wystąpi również zespół Dookoła z Nowego Sącza. Na szczególną uwagę zasługuje spotkanie z Małgorzatą Lebdą, cenioną poetką i laureatką prestiżowych nagród. Jej książka *Łakome* zdobyła tytuł „Odkrycia Empiku” i wzbudziła wiele emocji. To opowieść o chorobie i nieuchronnym umieraniu, ale także głęboka refleksja nad życiem, śmiercią i naturą. Rozmowę poprowadzi Georgina Gryboś.

Szczegółowe informacje na temat tych i wielu innych wydarzeń dostępne są w kalendarium wydarzeń zamieszczonym w niniejszym numerze oraz na stronie www.biblioteka.krakow.pl.

| Agnieszka Bisikiewicz

Kraków

MIESIĄC KRAKOWIANEK

01 - 31.03.2024

krakowianki

Krakowiankisilamiasta

krakowianki.krakow.pl

Słowa z Krakowa

Pewien Hiszpan uczący się polskiego wyznał mi kiedyś, że długo był przekonany, iż należy mówić „wielobłąd”. Myślał, że w polskim słowie kryje się przewrotna, ale skądinąd słuszna prawda, że grzbiet tego dorodnego zwierzęcia zawiera błędy. W końcu musimy przyznać – u słońca jest równo, u konia jest równo, a u wielobłąda jednak wyboiście, czasem nawet podwójnie. Mój hiszpański znajomy odkrył więc w słowie coś, czego w nim nie ma. Zupełnie odwrotnie było, gdy wymyślaliśmy grafikę na książkomat przy ulicy Królewskiej – chcieliśmy naszą akcją „Książki na wypasie” zwrócić uwagę czytelników (i w ogóle mieszkańców), że w nazwie dzielnicy (a dawnej podkrakowskiej wsi) Krowodrza zawarta jest najprawdziwsza krowa. Gdy z kolei szaleliśmy kreatywnie w temacie książkomatu na osiedlu

Złocień, zwróciliśmy uwagę świata na fakt, że złocień to po prostu często występujący w Polsce kwiatek.

No cóż, wiecie – jesteśmy z biblioteki, więc to jasne jak słońce, że bardzo lubimy przyglądać się słowom. Chcemy więc tym razem poprzyglądać się słowom wędrującym po Krakowie, ale i po innych częściach Polski. Słowom, które w innych regionach mają swoje leksykalne bliźniaki albo wręcz wieloraczki. No bo taki, powiedzmy, kotlet – to po prostu kotlet dla całej polskojęzycznej ludzkości? Och, oczywiście że nie, większość krakowian teraz szybko odpowie: no dobrze, ale o jaki kotlet chodzi, bo to przecież od tego wszystko zależy! Albo taka zastrugaczka – oj, ta to dopiero ma alternatywną konkurencję! Warto też sobie uzmysłowić, że w wielu, ba! w większości polskich

sypialni nie ma nakastlika, ale jest... no coś tam jest. No i tak się właśnie kręci: fliziarz kładzie kafelki, kafelkarz flizy, to co jedni chcą obejrzyć, inni chcą oglądnać, jagodzianka jest z borówkami, a w bajce *Na jagody rosną borówki*, w kartoflance zaś pływają ziemniaki.

Dowodów językowej fantazji zgromadziliśmy wiele i będziemy je Państwu radośnie przedstawiać podczas naszej nowej serii spotkań „Słowa z Krakowa, czyli królewskie i niekrólewskie rozmowy o języku”, na które już dziś serdecznie zapraszamy. No i najważniejsze – bardzo liczymy też na to, że Państwo wzbogacie te rozmowy własnymi przykładami! Pierwsze spotkanie już 19 marca w czytelni Filii nr 21 przy ulicy Królewskiej! Przybywajcie!

| Agnieszka Staniszevska-Mól

Misteria. Wielkopostne tradycje religijne

W XVII w. przywędrował do Polski zwyczaj budowania kalwarii, czyli sanktuariów złożonych z zespołów kaplic, w których wierni rozpamiętują Mękę Pańską. Zwyczajowo zakładane były w miejscach, które ukształtowaniem terenu przypominały Jerozolimę. Najstarsza i najświęniejsza z nich znajduje się nieopodal Krakowa i od nazwiska swego fundatora nosi nazwę Kalwarii Zebrzydowskiej. Co roku w okresie Wielkiego Tygodnia przybywają tam wielotysięczne tłumy pątników, by wziąć udział w misteriach pasyjnych, które rozpoczynają się w Niedzielę Palmową.

Od ponad 400 lat, w każdy piątek Wielkiego Postu w Bazylice Franciszkanów członkowie Arcybractwa Męki Pańskiej, zwane również Arcybractwem Dobrej Śmierci, ubrani w charakterystyczne czarne habity, biorą udział w wyjątkowym nabożeństwie Piętnastu Stopni Męki Pańskiej,

Fot. Michał Grychowski

Fot. Michał Grychowski

poprzedzonym Procesją Jerozolimską. Od zarania swoich dziejów aż do III rozbioru Polski Arcybractwo opiekowało się więźniami i skazanymi. Raz w roku, w Wielki Czwartek mieli przywilej wykupu dłużników i prawo do uwolnienia jednego więźnia skazanego na

śmierć. Obecnie działalność Bractwa skupia się na funkcjach liturgicznych.

W tych niezwykłych i tajemniczych misteriach po dziś dzień bierze udział liczna grupa krakowian.

| Anna Grychowska

60 lat krakowskiego lotniska

29 lutego 1964 roku rejs pasażerski na trasie Warszawa–Kraków zapoczątkował historię cywilnego portu lotniczego w Krakowie–Balicach. Nikt się wówczas nie spodziewał, że małe lotnisko stanie się liderem. Przez te 60 lat nie brakowało sukcesów, ale także wyzwań – nie tylko dla krakowskiego portu lotniczego – ale też całej awiacji. Wizja, ambitne plany, ciężka praca i determinacja pracujących tu osób doprowadziła krakowskie lotnisko do punktu, w którym w 2023 roku obsłużono ponad 9 400 000 pasażerów, realnie zbliżając się do przełamania bariery 10 milionów pasażerów w tym wyjątkowym, jubileuszowym 2024 roku.

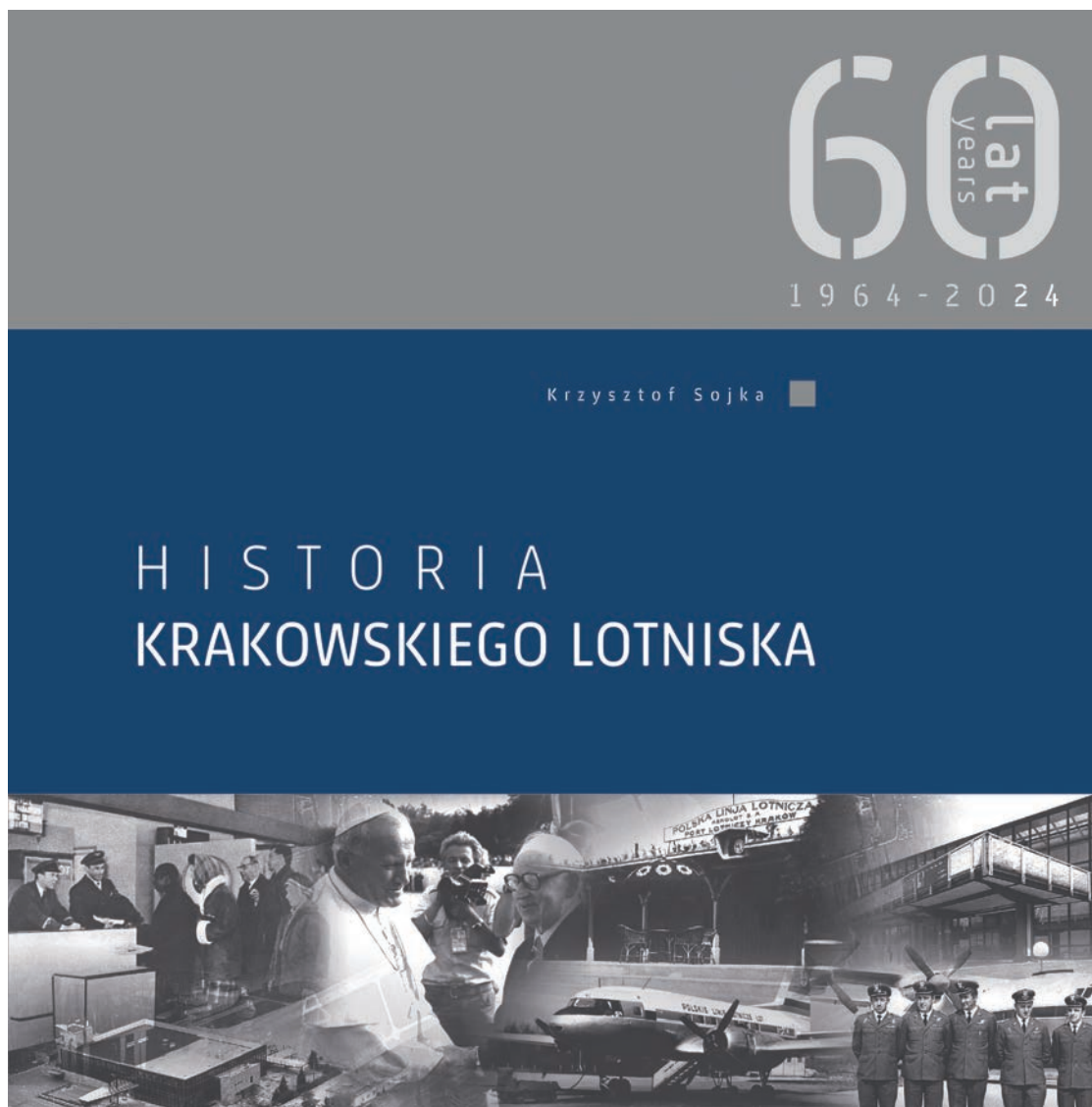
Biblioteka Kraków oraz Kraków Airport zapraszają 1 marca o godz. 18.00 do Filii nr 21 na spotkanie z Krzysztofem Sojką – autorem książki *Historia krakowskiego lotniska 1964–2024*. Krzysztof Sojka jest byłym

żołnierzem, weteranem działań poza granicami państwa, autorem publikacji i artykułów z zakresu historii i wojskowości, prezesem grupy poszukiwawczo–eksploracyjnej „Orły Historii”, organizatorem i uczestnikiem wypraw poszukiwawczych, współodkrywcą najwyżej położonego w Polsce szczytu Konfederatów Barskich przy przełęczy nad Rostokami w Bieszczadach. Wraz z członkami grupy zlokalizował i zbadał szereg miejsc katastrof lotniczych z okresu II wojny światowej. We współpracy z Nadleśnictwem Niepołomice prowadzi cykl historycznych webinarium „Puszcza Nieznana”. Regionalista związany z Niepołomicami i wieloletni pracownik Kraków Airport oraz autor książki *Historia krakowskiego lotniska*, która została opublikowana po raz pierwszy z okazji pięćdziesięciolecia lotniska. Autor skupia się na materiałach zgromadzonych

w archiwach państwowych i w prywatnych zbiorach oraz na rozmowach z pracownikami Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków–Balice. To nie jest publikacja naukowa, a jedynie – lub aż – popularyzatorska próba przybliżenia dziejów lotniska w Balicach. Opracowany materiał, obejmujący okres do 1999 roku, został uzupełniony o najważniejsze wydarzenia z historii krakowskiego portu lotniczego aż do dzisiaj.

Spotkanie z Krzysztofem Sojką jest kolejnym wspólnym przedsięwzięciem Biblioteki Kraków i Kraków Airport. Mam nadzieję, że często korzystacie w hali odlotów oraz w Centrum Edukacji Lotniczej z dostępnych regałów bookcrossingowych.

| Kraków Airport

Męskość w trzech odsłonach

Nieoczywista, mocna, złożona i bardzo męska odsłona dziejów męskości. Różne perspektywy, czasem nieoczekiwane, a równocześnie oczywisty punkt widzenia. Zaskakująca śmiałość podejmowania trudnych tematów. Tego właśnie oczekujemy od takiej „męskiej” książki, a właściwie tryptyku (trzy grube tomy męskości).

Zmieniające się postrzeganie oblicza męczyzny i pojęcie męskości przedstawione na przestrzeni wieków. Od wymyślenia poprzez triumf aż po kryzys męskości. Od najstarszych wyobrażeń aż do współczesności. Obszernie wyjaśnione między innymi takie pojęcia jak *vir*, *virilitas*, *virtu*, opisane obrzędy i rytuały walk. Męskość arystokratów, żołnierzy, robotników, osób duchownych oraz wiele innych rozważań, nie pomijając delikatnej kwestii homoseksualizmu. Najbardziej rozbudowana próba pokazania zalet i – a jakże – wad silnej płci.

Każdy tom zaopatrzone w rozkoszną bibliografię, obszerny indeks osób, wspaniałe ilustracje z rozbudowanymi opisami oraz notki o autorach, co jest nie mniej ciekawe, zważywszy zwłaszcza na to, że pośród nich znajdziemy też niemałą liczbę autorek.

Warto zaznaczyć, że bynajmniej nie jest to książka do czytania od początku do końca, chociażby ze względu na objętość. Opasłe tomy są do wertowania, zatrzymywania się nad poszczególnymi interesującymi w danej chwili zagadnieniami. Tak po męsku, bez wahania. Jednak niewątpliwie jest to pozycja, po którą warto sięgnąć, szczególnie w miesiącu „kobietym” jak zwykle postrzega się marzec.

| Greta Lemanaitė

Praca zbiorowa

HISTORIA MĘSKOŚCI TOM 1, 2 I 3

Słowo / obraz terytoria | Gdańsk 2020, 2021

Czy tylko o porcelanie?

W 2018 roku za talerz z Serwisu Łabędziego zapłacono na aukcji w Kolonii 20 000 euro. W 1741 roku Schwanenservice liczył ponad 2200 elementów i wciąż się rozrastał, bo jego właściciel hrabia Henryk Brühl był dyrektorem królewskiej manufaktury. Dlaczego łabędzie? – odpowiedź jest trywialna: Brühl znaczy „bagnisko”, a od mokradeł do łabędzi już niedaleko. Co jednak w kontekście historii opisanej znakomicie przez Jacka Dehnela ważne – łabędzie to w serwisie zaledwie tło, delikatnie wypukły, słabo widoczny biały motyw, przystońięty pyszną, rokokową feerią kolorowych figur i motywów – trytony, delfiny, obfitość wodnych stworzeń i roślin, no i herb! Tandeta. Ale i symbol prawdziwej potęgi.

No i teraz o książce można by bez końca, bo: frapujące są dzieje rodziny Mętlewiczów, której członkowie lubili przygody i mieli głowę do interesów, zbili majątek i w przedwojennej Warszawie mieli swoje niekwestionowane miejsce uznanych przedsiębiorców; jeszcze bardziej zajmujące, ale już nieco w tle, są antykwaryczne interesy, przy czym uderza znajomość sztuki, jej niuansów, tajemnic i zagadek, które Mętlewiczowie znali i wykorzystywali; a już zupełnie „łabędzie” – widoczne, a jednak zakryte – jest ich życie w PRL-u, w luksusie i z służącą, kiedy szarość i siermięga doskwierała wielu Polakom. Losy tej rodziny są niemal tak burzliwe jak dzieje Serwisu Łabędziego – jeszcze są, ale nieliczni; jeszcze świadczą o latach świetności, ale jak długo?

Polecam z niekłamany przekonaniem, że jest co czytać!

| Agnieszka Sabak

JACEK DEHNEL

ŁABĘDZIE

Wydawnictwo Literackie | Kraków 2023

Wszystkim się zajmiemy...

Piękna, słoneczna Hiszpania, przyjazna dla turystów, coraz szerzej odsłania kurtynę, za którą kryje się dramatyczna historia. Gdy czytałem książkę Katarzyny Kobylarczyk *Strup. Hiszpania rozdrapuje rany*, wstydiłem się swej niewiedzy. Kiedy dotarła do mnie książka tejże autorki *Ciałko. Hiszpania kradnie swoje dzieci*, długo nie mogłem wyjść z szoku. Opisany tam proceder handlowania dziećmi trwał w drugiej połowie XX wieku! „Handlowano nimi niczym zwierzątkami domowymi albo chińskimi wazonami” – pisze socjolog Francisco González de Tena. Nic się nie zmieniło w latach 80., po ostatecznym upadku frankizmu i uchwaleniu demokratycznej konstytucji w 1978 roku. Ale najbardziej szokująca jest informacja, skąd brano dzieci do adopcji. Pochodziły one z kradzieży! Nawet w latach 90., rodząc w szpitalu, matki dowiadywały się, że ich dziecko zmarło: „nagle mu się pogorszyło, ale nie martw się, jesteś młoda, za rok urodzisz kolejne”. Rodzicom odmawiano pokazania i wydania ciała niemowlęcia, by mogli je pochować. „«My się wszystkim zajmiemy», przekonywali je lekarze i położne...”. W procederze przez dziesiątki lat uczestniczyły służby więzienne, lekarze i pielęgniarki. Nad wszystkim zaś czuwała księża i zakonnice.

Książka wstrząsająca, opisująca sprawy wydawałoby się niemożliwe w Europie Zachodniej u schyłku XX wieku. Autorka ostrzega: historia lubi się powtarzać...

| Janusz M. Paluch

KATARZYNA KOBYLARCZYK
**CIAŁKO. HISPANIA KRADNIE
SWOJE DZIECI**

Wydawnictwo Czarne | Wołowiec 2023

Książki są jak klucze do drzwi – otwierają dzieci na rozmowę. Gdy przekreścimy już taki klucz, pozwólmy dziecku we własnym tempie uchylać drzwi do świata emocji, relacji społecznych, doświadczania, odkrywania oraz zrozumienia siebie i świata. Niech samo urządza tę przestrzeń rozmowy, a my i książka wspierajmy je w tym. CZYTAJcie I ROZMAWIAJcie!

| Redakcja

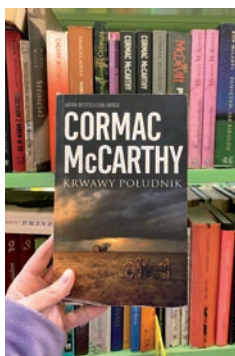
Książka do wspierania

Dobrych książek otwierających na rozmowę o emocjach nigdy dość! A gdyby tak przyrzec się gościom *Hotelu dla Uczuć*? Meldują się tam wszystkie uczucia – te przyjemne i te nieco uciążliwe. Na szczęście dyrektorka hotelu zawsze „przygotowuje miejsce dla wszystkich”, bo wie, że „są tu tylko przejeżdżający”. Pomaga im i opiekuje się nimi, choć bywa, że czasem jest ich w hotelu za dużo. Wówczas te, które uwielbiają być w centrum uwagi, odciągają ją od innych uczuć. Ale wszystkie trudy wynagradzają jej przyjemne uczucia – gdy tylko radość przyprowadza swoich przyjaciół, dyrektorka przypomina sobie, jak bardzo lubi swoją pracę! Znakomita książka nie tylko do rozmów o zachowaniu uczuć w hotelu, opiece nad nimi i uważności na ich potrzeby, ale również do oryginalnych i ciekawych aktywności plastycznych. W końcu każdy z nas jest hotelem dla swoich uczuć i „nigdy nie wiadomo, kto się zamelduje”. Czy wiecie, jak zachowują się Wasze uczucia, kiedy Was odwiedzają? Co robią złość, smutek, niepokój, spokój czy radość, wdzięczność, miłość? Ta książka jest dla wszystkich.

| Roksana Kociotek-Kaszyńska

LIDIA BRANKOVIĆ
HOTEL DLA UCZUĆ
tł. Emilia Kiereś
Wydawnictwo Kropka | Warszawa 2023

RECENZJE

Krwawy południk

Dawno temu był sobie dzieciak. Dzieciak, który uciekł od ojca alkoholika w poszukiwaniu lepszego bytu, a natrafił na bandę najemników mordujących Indian. I dzieciak znalazł swoje miejsce w świecie, który nie jest przyjemny dla nikogo.

Napisana przez Cormaca McCarthy'ego w latach 80. powieść *Krwawy południk* nie jest jedną z tych historii, która stara się ukazać Dzikie Zachód pierwszej połowy XIX wieku w jasnych barwach. Jest to jedna z opowieści uświadamiających, iż nie wszyscy mieszkańcy amerykańsko-meksykańskiego pogranicza mieli usposobienie i uśmiech Johna Wayne'a. Ludzie ci byli pełni nienawiści do obcych i nie stronili od przemocy, czekając tylko na okazję, by dać jej ujście. Jednym z nich jest kapitan Glanton przemierzający wraz z żołnierzami prerie w poszukiwaniu winnych w ich oczach Indian i zbierający ich skalpy ku chwale ojczyzny.

Powieść McCarthy'ego to brutalna literatura, w której przemoc staje się dla bohaterów niemającym nic do stracenia sposobem wyrażania siebie. Mężczyźni zatracają się w niekończącej się spirali zabijania. Cierpienie bohaterów mogą nieco uśmierzyć jedynie nawiązania do Biblii. Niestety – nieskutecznie.

| Iwona Dominiec

CORMAC MCCARTHY
**KRWAWY POŁUDNIK ALBO WIECZORNA
ŁUNA NA ZACHODZIE**
tł. Robert Sudół
Wydawnictwo Literackie | Kraków 2010

Sposoby na pecha

Niektórzy ludzie wierzą, że przedmioty mają magiczną moc i potrafią przynosić szczęście. Zazwyczaj są to takie przedmioty jak słoiki z trąbą do góry, aniołki lub inne sentymentalne rzeczy. Czy przyszłoby wam do głowy, że szczęście może przynieść czyjaś szczoteczka do zębów? Całkiem nieprawdopodobna sytuacja, prawda? Ale co zrobić, jeśli ma się pecha od urodzenia? Włodzio, 11-letni bohater książki *Zapiski szczęściarza* Rafała Witka, jest przekonany, że jest urodzonym pechowcem, bo z jakiego innego powodu dostaje złe oceny i uwagi do dzienniczka, które już się w nim nie mieszczą? Jak nic to musi być PECH. Pewnego dnia chłopiec przez przypadek myje zęby szczoteczką swojego ukochanego i szczęśliwego wujka, i traf chce, że od tego momentu zaczynają się dziać same fantastyczne rzeczy, np. piątki z różnych przedmiotów oraz wygrany zakład. Podszept koleżanki Włodzia, siedmioletniej Samiry, sprawiają, że zaczyna wierzyć w niezwykłą moc szczoteczki do zębów. Ale czy faktycznie ten absurdalny pomysł jest przyczyną przełamania pecha? Co z tą historią ma wspólnego buciur Abu Hasana oraz czy szczęście może trwać w nieskończoność? O tych i innych zdarzeniach w życiu Włodzia przeczytacie w zabawnej, pouczającej, a momentami także wzruszającej książce. Stroną graficzną zajęła się Ola Krzanowska. Dodatkowo nadmienię, że druk w powieści jest duży, co ułatwia odbiór nawet początkującym czytelnikom. Mam nadzieję, że książka dostarczy Wam wielu przyjemnych chwil. Nawet jeśli nie znajdziecie w niej sposobu na odpędzenie pecha, to pamiętajcie, że szczęściu trzeba czasem pomóc i to niekoniecznie amuletem.

| Anna Jędrzejowska

RAFAŁ WITEK
ZAPISKI SZCZĘŚCIARZA
il. Ola Krzanowska
Wydawnictwo HarperCollins | Warszawa 2022

Poradnik (nie) tylko dla chłopaków!

Dojrzewanie – to jedno słowo często spędza sen z powiek nastolatków wchodzących w ten trudny okres zmian zarówno psychicznych, jak i fizycznych. Na szczęście na rynku wydawniczym pojawiają się poradniki, które mają ułatwić przechodzenie tego procesu oraz odpowiedzieć na wiele krępujących pytań padających w stronę opiekunów.

Warto zaznaczyć, że w tym wypadku z pomocą przychodzą wykwalifikowane norweskie lekarki z bardzo rzetelną wiedzą oraz gotowością poruszenia kłopotliwych zagadnień, jak: nadmierna potliwość, buzujące hormony potęgujące libido, niechciany wzwód. Autorki podeszły również z ogromnym szacunkiem do tematu tożsamości płciowej oraz kształtowania się cielesności nastolatków.

Książka może być cenną wskazówką dla rodziców, która pomoże nakierować rozmowę z dorastającym dzieckiem na właściwe tory, bez zbędnych ogólników. Najmocniejszą stroną tej pozycji są łatwe do przyswojenia fakty, opisane konkretnym językiem.

Na uwagę zasługuje również sposób wydania i szata graficzna książki: twarda oprawa, adekwatne do treści rozdziału ilustracje oraz jasny podział omawianych zagadnień. Najważniejsze informacje zostały natomiast otoczone kolorową ramką przykuwającą uwagę. Jeżeli poszukujecie, Drodzy Czytelnicy, książki wspierającej – właśnie ją znaleźliście. Sięgając po nią, dacie dziecku przestrzeń na refleksję oraz uwolnienie ogromnego ładunku emocjonalnego.

| Julia Niewiadomska

NINA BROCHMANN, ELLEN STØKKEN DAHL
CHŁOPACKIE SPRAWY.
PRZEWODNIK PO DOJRZEWANIU
tł. Karolina Drozdowska, Małgorzata Rost
Wydawnictwo ToTamto | Warszawa 2022

Zrujnowany męski świat

Zbiór opowiadań W. Towera zatytułowany *Ruiny i zgliszcza* został w Ameryce uznany za jeden z najlepszych debiutów minionej dekady. I słusznie, gdyż jest to proza dobra i zapadająca w pamięć. Bohaterami są głównie mężczyźni w różnym wieku. Ich zwyczajne życie cechuje zagubienie, rozgoryczenie, poczucie straty i zawód światem oraz sobą. Żony ich opuszczają, matki przestają interesować się losem synów, dzieci sprawiają kłopoty wychowawcze i nawet typowe atrybuty męskiego świata – samochody, są zdezelowane. W radzeniu sobie z życiowymi problemami pomagają im: alkohol, narkotyki, brutalny język i agresja, gdyż lepiej być draniem niż frajerem. Nienawiść czy złość to często podstawowe uczucia rządzące ich istnieniami, ponieważ w nich znajdują pierwiastki miłości. Tło utworów, oprócz tytułowego, stanowi prowincjonalna Ameryka z całą menażerią rozkładu, zniszczenia i zaniedbania. Mocne, naturalistyczne światy, które mimo wszystko nie przerażają. Autor do wszystkiego podchodzi z dystansem, absurdalnym humorem i współczuciem. Świat przez niego przedstawiony ma własne piękno i urzeka. Dzieje się tak za sprawą wyrazistego, oryginalnego i żywego języka. Najciekawsze są paralele, w których wszelakie zjawiska porównywane są do artefaktów amerykańskiej kultury. Pryszcz pod nosem przypomina hamburgera, a słońce wygląda jak śliska brzoskwinia z puszkii. Wiele historii kończy się w sposób otwarty, jakby w połowie akcji, co bardzo intryguje, pozostawia niedosyt i sprawia, że ciągle myślimy o dalszych losach bohaterów.

| Paweł Czachor

WELLS TOWER
RUINY I ZGLISZCZA
tł. Michał Kłobukowski
Wydawnictwo Karakter | Kraków 2017

Gwiazdne dziecko

Thorgala nikomu nie trzeba przedstawiać. Zarówno sam bohater, jak i jego przygody już od blisko półwiecza przyciągają czytelników w każdym wieku. I choć dziś albumy tworzone są przez nowych twórców, to Grzegorz Rosiński oraz Jean Van Hamme stworzyli zarówno bohatera, jak i większość jego przygód. To właśnie te pierwsze albumy, ze względu na fenomenalną kreskę i fantastyczne przygody osadzone na dalekiej północy, w świecie wikingów i nordyckich mitów, zrewolucjonizowały europejski komiks. Mało kto pamięta, że polscy czytelnicy poznali przygody dzielnego wikinga za sprawą magazynu „Relax”, który opublikował fragment *Zdradzonej czarodziejki* już w rok po frankofońskiej premierze. Na cały pierwszy album musieliśmy jednak poczekać aż dziesięć lat. Fenomen Thorgala jest niespotykany jak na polskie warunki, a międzynarodowy sukces Rosińskiego jak na razie nie został powtórzony. Byłby też pewnie niemożliwy, gdyby nie okoliczności związane z poznaniem przez rysownika jednego z najwybitniejszych scenarzystów i emigracja Rosińskiego ze względu na sytuację w Polsce. Na przestrzeni lat Thorgal i jego twórcy znaleźli się na firmamencie komiksowych sław. Seria wraz z liniami pobocznymi rozrosła się do blisko siedemdziesięciu albumów. Wprawdzie ostatnie przygody dziecka z gwiazd nie wszystkim przypadły do gustu, jednak Thorgal nadal pozostaje jedną z najjaśniejszych gwiazd europejskiego komiksu.

| Jan Brodowski

JEAN VAN HAMME, YVES SENTE,
XAVIER DORISON, YANN,
GRZEGORZ ROSIŃSKI, FRED VIGNAUX
THORGAL – SERIA ALBUMY 1–41
tł. Wojciech Birek (i inni)
Wydawnictwo Egmont | Warszawa

Co nurtuje poetę?

Biblioteka Kraków od kilku lat organizuje cykliczne warsztaty literackie „Peron Literacki”. W trakcie spotkań ze znanymi krakowskimi pisarzami uczestnicy poznają tajniki kreatywnego pisania i uczą się, jak odnaleźć się w świecie poezji. Zajęcia mają charakter otwarty, bezpłatny i bez ograniczeń wiekowych. Nad warsztatami czuwają moderatorzy: Jadwiga Malina i Michał Piętniewicz. W niniejszym numerze możemy

poznać efekty warsztatów, czyli wiersze uczestników.

Czytelnik bez trudu zauważy, co nurtuje autorów. Nie od dziś wiadomo, że poeta odłania swoją duszę przed światem, stoi bezbronny przed odbiorcą utworu. Wymaga to od niego nie tylko odwagi, ale też dużej wrażliwości, analizy i umiejętności doboru odpowiednich słów. W prezentowanych utworach spotkamy trudne tematy: śmierć

czy przemijanie. Odkryjemy obawy niedające spokoju poetom. Zagłębimy się w ich wspomnieniach, zatrzymamy się na chwilę, razem z nimi obserwując świat. Wszystko po to, abyśmy dostrzegli, że to, co przykuwa uwagę poetów, jest nam znane i bliskie. To, co nurtuje autorów, przesywa również nas.

| **Ludmiła Guzowska**

Jolanta Szymańska

*trzeba siły atlety
by podnieść
kąciki ust*

*mówisz: – tak ci pięknie z uśmiechem
odpowiadam: – idź do cholery*

i podnoszę

Grzegorz Wolski

Dom z czerwonej cegły

(dla Państwa Janiszewskich)

*Na obszernym ganku
pierwsze kroki dzieciństwa
tu nie liczył się z nami czas
parasol dachu o każdej porze
chronił przed nieprzychylną aurą
Powyżej mała stacja – strażniczka
torowisk i rozjazdów
do odległych krain
wielu ciągle sprawdza
czy naprawdę istnieją
W cieniu wiekowych lip
uczuliśmy się poskramiać nudę
zbierane w czerwcu kwiaty
dawały nam odporność
czerwonego klinkieru
Z wybrukowanego podwórza
wyprowadziły się jesienne liście
pozostało jedno drzewo
I
solidne
korzenie.*

Katarzyna Zuzanna Śmigiel

Matka

*Nogi coraz dłuższe robią coraz większe kroki.
Coraz dłuższe ręce wyciągnięte dalej.
Czas oraz odległość działa na niekorzyść –
coraz dalej ciała urodzone z ciała.*

*Uruchamiają czasem wspomnienia z dzieciństwa.
Choć prawdę mówiąc nie wszystko
warto jest pamiętać.*

*Uruchamiają więc czasem wspomnienia
z dzieciństwa.
Ale tylko niektóre.*

*One coraz bardziej są.
Jey coraz bardziej nie ma.*

Adam Miks

Maturzystka

*Osiemnastoletnia dziewczyna
całująca sąsiada
z pobliskiej klatki schodowej*

*w
kostiumie kąpielowym
z nadrukiem
postaci Walta Disneya*

czeka

Natalia Bała

Czego się

*Że AI zabierze mi pracę
Wirusów z wiecznej zmarzliny
Przywrócenia lub zniesienia
Podatku Belki
Chociaż nie wiem, co to jest
Że wśród ofiar będą Polacy
Rozregulowanych rynków finansowych
WIBORU
Wyboru i jego braku
Że kurs euro runie błyskawicznie
No i jeszcze:
wojny
biedy
końca świata.
Ale poza tym, to nie.
Niczego.*

Monika Zając–Czerkies

Poranne umieranie

*Bezsen nad ranem
Zawsze wtedy marzę
Pełna niedopowiedzeń
A Ona kładzie na mnie swą dłoń
Mówiąc, że to jeszcze nie dziś*

Renata Grudzińska

Szpital Dziecięcý w Toruniu

Serce mnie boli
Gdy tak śpisz skulony,
Oddychając cichutko.

Jak gdybyś nie był pewien
Czy możesz zajmować
Tę niewielką przecież przestrzeń.

Powietrze przesycone reklamą i ludzkim lękiem.
Ścigamy się w tym wielkim wyścigu
Pragnąc wygrać.

A tylko nieliczni wiedzą,
Że metę można znaleźć
Jedynie poza trasą.

Chodź, Synku,
Pójdziemy na spacer do lasu.
Pokażę Ci inny, piękny świat.

Magda Hutny

Życie pszczoł

My, dzieci, patrzyliśmy na kociot ze złotym miodem,
gładkim jak głownia noża i gęstym jak upał.
(Ale lato musiało być wtedy łagodne, a gdy przychodziła burza,
lizala nam dłonie deszczem i dyszała w twarze ozonem).

Plastry wirowały wolno nad ciemną przejrzystą taflą,
ale ich obroty nic nam nie mówiły.
Dziadek w stroju pszczelarza był dla nas obcym
człowiekiem z wnętrza ula.

Czy my, dzieci, na pewno nic jeszcze nie wiedzieliśmy
o szlachtowaniu królewien przez siostry,
o dwóch królowych w jednym kraju?

Pszczoły unosiły nad nami ciężkie brzęczenie
i nie pozwalały nam go dotknąć.

Zrozumieć Hemingwaya

Trzeba przyznać, że był człowiekiem nieprzeciętnym. Brał udział w dwóch wojnach światowych i w wojnie domowej w Hiszpanii. W czasie I wojny światowej został ciężko ranny. Te przeżycia zaowocowały później powieścią *Pożegnanie z bronią*. Po skończeniu liceum pisał dla gazety „The Kansas City Star”. Jednak już wtedy czuł, że woli być pisarzem niż dziennikarzem. Kochał kobiety, a one kochały jego. Żenił się cztery razy. Pierwszą z nich była o osiem lat starsza Hadley Richardson. Zamieszkała razem w Paryżu. Hemingway zachwyił się literackim światkiem. Poznał Gertrudę Stein, jego przyszłą mentorkę, oraz Jamesa Joyce’a i Ezrę Pounda. Dzięki nim wszedł do świata „straconego pokolenia”, czyli artystów emigracyjnych z Montparnasse naznaczonych wojennymi przeżyciami.

Po trzynastu latach Ernest rozwiódł się z żoną, gdyż zakochał się w Paulinie Pfeiffer, dla której przeszedł na katolicyzm. Wkrótce urodził mu się drugi syn Patrick (pierwszy był Jack, syn z pierwszego małżeństwa z Hadley), a w 1931 roku na świat przyszła Gloria, pierwotnie odnotowana jako chłopiec Gregory Hancock Hemingway. Małżeństwo z Pauliną również nie przetrwało. Na horyzoncie pojawiła się Martha Gellhorn. To ona zachęciła Ernesta do napisania książki *Komu bije dzwon*, która została uhonorowana nagrodą Pulitzera. I taka ciekawostka: Martha była około 1959 roku w Krakowie. Spotkanie z nią wspominał Piotr Skrzynecki: „Przyjechała do Krakowa oficjalnie i na bardzo krótko, a potem wótoczyła się z nami po kraju przez dziesięć dni. Miała mnóstwo pieniędzy, a my wcale. Powiedziała, o ile dobrze zrozumiałem tę rozmowę, że Hemingway ma taki czysty, prosty język, że zna tylko dwieście słów angielskich”. I znów Ernest nie pozostał wierny żonie. Będąc w Londynie, poznał dziennikarkę Mary Welsh. Zakochał się bez pamięci i poprosił ją o rękę.

Hemingwaya interesowały działania wojenne. Był obecny w czasie lądowania w Normandii, brał udział w walkach o Paryż, pojmał nawet kilku Niemców, co było niezgodne z konwencją genewską. Przeżył kilka poważnych wypadków samochodowych i lotniczych. W buszu doznał poparzeń drugiego stopnia. Nie mógł w tym czasie odebrać Nagrody Nobla. Wystąpił tylko swoje przemówienie, które odczytał ambasador Stanów Zjednoczonych w Szwecji.

Z jego zdrowiem psychicznym i fizycznym było coraz gorzej. Twierdził, że jest obserwowany. Wciąż mówił o śmierci, nie bał się jej. Kiedyś powiedział swojemu wydawcy, że „Każdego dnia i każdej nocy istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostanie się zabitym i nie będzie się musiało więcej pisać”.

2 lipca 1961 roku Ernest Hemingway przyłożył do głowy lufę swojej ulubionej strzelby i wyszedł na spotkanie, o którym od dawna marzył...

| Ewa Strach

Krakowskie kalendarium literackie

3 III
1904

W Wudzyńku urodził się **Jan Baumgart** (zm. 17.08.1989 w Krakowie) – bibliotekarz, bibliotekoznawca, bibliograf, profesor UJ. Po wojnie zamieszkał na stałe w Krakowie, gdzie rozpoczął pracę w Bibliotece Jagiellońskiej. Przez pierwsze lata kierował Działem Udostępniania Zbiorów, następnie na dwadzieścia lat objął stanowisko dyrektora BJ. Równocześnie objął funkcję przewodniczącego krakowskiego oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Był także pracownikiem Instytutu Historii PAN, gdzie współredagował bieżącą *Bibliografię historii polskiej*. Należał ponadto do komitetu redakcyjnego „Przeglądu Bibliotecznego”. W czasie swojej profesury zainicjował na UJ studia z zakresu bibliotekoznawstwa. Był autorem licznych publikacji, m.in. opublikował wybór prac pt. *Bibliotekarstwo, biblioteki, bibliotekarze*. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

8 III
1864

We Lwowie urodził się **Zygmunt Niedźwiecki** (zm. 28.03.1915 w Krakowie) – pisarz, tłumacz. Niemal przez całe życie mieszkał w Krakowie. Pisał głównie nowele, opowiadania i szkice. Jego twórczość pozostawała pod wpływem naturalizmu francuskiego, kreślił w niej ponure obrazy życia współczesnego, demaskował konformizm, snobizm i hipokryzję. Dokonał ponadto licznych przekładów, głównie z literatury francuskiej (E. Zola, G. Maupassant) i angielskiej (E.A. Poe i M. Twain).

9 III
1994

W Krakowie zmarł **Henryk Barycz** (ur. 26.06.1901 w Starym Sączu) – historyk, profesor UJ. Był redaktorem wydawnictw PAU oraz redaktorem kwartalnika „Reformacja w Polsce”. Opublikował wiele prac naukowych, w tym publikacji książkowych, dotyczących historii polskiej kultury i szkolnictwa, m.in. *Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu*, *Uniwersytet Jagielloński w życiu narodu polskiego*, *Szlakami dziejopisarstwa staropolskiego*. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

14 III
1804

W Czeremnej urodził się **Józef Przerwa-Tetmajer** (zm. 25.03.1880 w Krakowie) – matematyk, poeta. Około 1850 roku zamieszkał w Krakowie. Jako matematyk opublikował kilkanaście prac z zakresu algebry i teorii funkcji analitycznych. Poza pracą naukową pisał również wiersze, które wydał drukiem w dwóch tomach poetyckich.

22 III
1894

W Olszanie urodził się **Tadeusz Ochlewski** (zm. 26.01.1975 w Warszawie) – skrzypek, wydawca muzyczny. W 1945 roku założył w Krakowie Polskie Wydawnictwo Muzyczne, którego był dyrektorem przez kolejne dwadzieścia lat. Publikował artykuły na tematy muzyczne na łamach czasopism „Muzyka Polska” oraz „Ruch Muzyczny”. Pod jego redakcją ukazała się praca zbiorowa pt. *Dzieje muzyki polskiej w zarysie*. Za swoją pracę został uhonorowany wieloma nagrodami i odznaczeniami, w tym Nagrodą Miasta Krakowa.

22 III
1924

W Poznaniu urodził się **Aleksander Szulc** (zm. 18.04.2012 w Krakowie) – językoznawca, germanista, skandynawista, tłumacz, profesor Instytutu Filologii Germańskiej UJ. Był autorem publikacji naukowych z zakresu dydaktyki i gramatyki języków obcych oraz autorem tłumaczeń z języka szwedzkiego i niemieckiego. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

28 III
1974

W Krakowie zmarł **Zygmunt Banek** (ur. 21.08.1892 w Lisiej Górze) – księgarz i wydawca. Miał wykształcenie ekonomiczne, toteż początkowo pracował jako księgowy w krakowskim Związku Ekonomistów Spółdzielni Rolniczych, następnie w dziale księgowości krakowskiego oddziału wydawnictwa Gebethner i Wolff. Po wojnie założył Krakowskie Towarzystwo Wydawnicze Zygmunta Banek i Sp., którym kierował do likwidacji w 1951 r. Wypuścił prawa do serii „Biblioteka Krytyczna Arcydzieł Literatury Polskiej i Obcej” i opublikował w niej 34 tomy. Następnie został pracownikiem Wydawnictwa Literackiego, gdzie pracował aż do przejścia na emeryturę.

30 III
1994

W Wieliczce zmarł **Stanisław Gawęda** (ur. 16.02.1914 w Śledziejowicach) – historyk, profesor UJ. Był autorem licznych publikacji naukowych, m.in.: *Uniwersytet Jagielloński w okresie II wojny światowej 1939–1945* oraz *Międzynarodowe powiązania Uniwersytetu Krakowskiego w dobie Kopernika*. Publikował ponadto w „Zeszytach Historycznych”.

| opracowanie: Małgorzata Kosmala

Odchodząc, zabierz mnie...

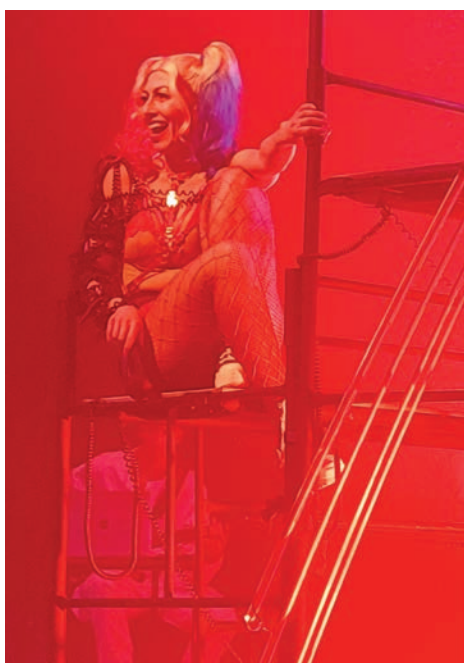
Spektakl *Nie pytaj* (Teatr Nowy Proxima) poświęcony jest liderowi legendarnej grupy rockowej Republika. W rolę umierającego Grzegorza Ciechowskiego, podłączanego do skomplikowanej aparatury medycznej, wcielił się Piotr Sieklucki, który w rewelacyjny sposób wyśpiewał jego znane i kultowe pieśni. Sieklucki ukazuje Ciechowskiego w chwili, kiedy nie ma z nim już kontaktu. Katarzyna Chlebny (także scenarzysta i reżyseria) w wyzywająco kolorowym i seksownym – choć kiczowatym – kostiumie,

objawia się jako śmierć – „w bikini śmierć”, która usiłuje wziąć go w objęcia – matczyne, kobiece... Stara się jednak zrozumieć, że on taki młody, że jeszcze nie pora... W pewnym momencie zostawia go nawet, odchodzi, bo ma gdzieś w świecie kilka pandemii do obsłużenia... Śmierć czeka na pieśń, którą mogłaby uznać za napisaną dla niej... „Odchodząc, zabierz mnie...”, zwraca się bohater do ostatniej kochanki – śmierci.

Ewenementem tego spektaklu jest muzyka wykonywana przez doskonałych

instrumentalistów. Od początku słyszymy jej pulsacyjny rytm, przeradzający się czasem w dziwnie brzmiące dźwięki, z których radza się pieśń Ciechowskiego. Muzyka, wzmacniana dodatkowo – czasem drażniącymi – światłami, jest obecna od pierwszej do ostatniej chwili spektaklu, dopóki życie trwa... Niektórzy starsi panowie narzekali, że było zbyt głośno... Ale jak można ciszej zagrać muzykę Republiki czy zaśpiewać pieśni Grzegorza Ciechowskiego?

| Janusz M. Paluch

Nie pytaj

Teatr Nowy Proxima w Krakowie

scenariusz i reżyseria: Katarzyna Chlebny
scenografia i kostiumy: Łukasz Błazejewski
asystentka scenografa: Emilia Sarga
aranże muzyczne: Paweł Harańczyk
światło: Wojciech Kiwacz
dźwięk: Bogdan Czyszczan / Marcin Pater
charakteryzacja: Artur Świątny
ruch sceniczny: Karol Miękina

Obsada: Katarzyna Chlebny, Piotr Sieklucki, Kacper Olszewski, Paweł Harańczyk / Szymon Łęczycki, Grzegorz Koniarz, Łukasz Marek / Adam Stępniewski, Mateusz Szmiąg

Premiera: 17 grudnia 2023 r.

FISZKI (089.3)

Świat mężczyzn w literaturze

ozwalano mężczyznom się puszyć doskonałością swoich intelektów, doniosłością kwestii poruszanych w dialogach i powagą spraw publicznych oraz męskich, a jakże, decyzji. Także wojnę uważano za sprawę „mężów walecznych”. Siłą rzeczy (albo siłą brutalną) doszło w naszym kręgu kulturowym do zidentyfikowania spraw ważkich i doniosłych z rolami męskimi.

Oczywiście ten obraz da się jakoś znuansować i osłabić opowieściami o głowach

rodu, którymi kręcą szyje, a w literaturze wskazać wyjątki. Tyle że Hypatia, Hildegarda z Bingen czy pierwsza polska poetka Anna Stanisławska to zawsze wyjątki od stereotypu prawdziwego pisarza – mężczyzny w mrocznym gabinecie. Albo w zadymionym klubie jak bohaterowie skądinąd uwielbianego m.in. przez Wisławę Szymborską *Klubu Pickwicka*. Postacie kobiece są tłem, małżeństwo jest tym, co mężczyznę rozprasza i odciąga od towarzystwa. Rotmistrz w *Damach i huzarach* wzdycha z ulgą: „Ostatnia więc białołtowa usunięta z naszego domu; będzie raz przecię cicho i spokojnie”. Podobne nadzieje na spokój (no chyba żeby Napoleon nas porwał do boju) żywił Ignacy Rzecki. Podczas lektury skłonni jesteśmy się z tymi postawami

solidaryzować, bo i u Fredry, i u Prusa kobiety wprowadzają zamęt uczuciowy i mentalny, który nie zawsze kończy się szczęściem, to jest ożenkiem.

Czy męski świat przedstawiany w literaturze nie jest aby światem chłopięcym, wrywającym się spod opieki mam i niań? W wersji radosnej to świat (przedstawiony) *Kubusia Puchatka* (z Mamą Kangurzą na obrzeżach), a katastroficzno-realistycznej – *Władcy much* Williama Goldinga, ucieczka do Kastalii z *Gry szklanych paciorków* przynosi zawód.

Wiosna, więc ruszmy do Biblioteki Kraków – po książkę inną niż zwykle.

| Artur Czesak

POMNIKI HISTORII

Racławice

Oficjalnie za początek Insurekcji Kościuszkowskiej przyjęto datę 24 marca 1794 r. To dzień, w którym ogłoszono Tadeusza Kościuszkę Najwyższym Naczelnikiem Siły Zbrojnej Narodowej i złożył on przysięgę na rynku krakowskim. Historyczna bitwa pod Racławicami rozegrała się 4 kwietnia. Zgodnie z ówczesnie obowiązującą zasadą podczas parady po zwycięskiej batalii

Kościuszek pod Racławicami, mal. Wojciech Kossak

dowódca ubierał mundur oddziału, który najbardziej zasłużył się w walce. Kościuszek założył chłopską sukmanę. Parę dni później, na Wawelu, wyróżniono trzech dzielnych kosynierów nadaniem im stopni chorążych w nowo utworzonym regimencie grenadierów krakowskich.

Decyzją Prezydenta RP z 14 kwietnia 2004 r. tereny bitwy zostały uznane za Pomnik Historii. Przez te wszystkie lata, jakie upłynęły od tamtego czasu, krajobraz okolicy nie uległ znaczącym przekształceniom. Dzięki temu możemy w dość wiarygodny sposób zwizualizować sobie przebieg walk. W centralnym punkcie, na wzgórzu zwanym Zamczysko, znajduje się usypany w 1934 r. niewysoki kopiec nazwany imieniem Kościuszki. U jego stóp posadowiono pomnik legendarnego Bartosza Głowackiego, który wstąpił się bohaterską postawą podczas ataku. Jako pierwszy dotarł do stanowiska artylerii i w niewrażliwym momencie bitwy zdobył działo rosyjskie, gasząc pałacy

Pomnik Bartosza Głowackiego. Fot. Michał Grychowski

się armatni lont. Wymienione wzniesienie było punktem, skąd wojskami rosyjskimi dowodził generał Aleksander Tormasow. Z ważnych, ciekawych i niestety zniszczonych obiektów znajdujących się w okolicy należy wymienić dwory w Janowiczkach i Dziemierzycach, willę Walerego Sławka oraz cmentarz Bratnie Mogiły – miejsce pochówku poległych w bitwie kosynierów.

Zapewne zauważyliście Państwo zbieżność czasową pomiędzy publikacją artykułu a wymienionymi w tekście datami związanymi z rocznicą Insurekcji Kościuszkowskiej. Może stanie się to inspiracją do odwiedzenia historycznego miejsca – pola bitwy pod Racławicami.

| Anna Grychowska

WYSTAWY

Nie ma szkła kobiecego, są po prostu dobre wyroby

Polski szklany dizajn to nie tylko Zbigniew Horbowy, Bogdan Kupczyk czy Jan Sylwester Drost. W cieniu słynnych polskich projektantów tworzyły nie mniej zdolne kobiety – projektantki.

Im to właśnie poświęcona była wystawa czasowa w Muzeum Narodowym we Wrocławiu pt. *Szklane życiorysy. Polskie projektantki szkła (1945–2020)* trwająca od 3 października 2023 do 14 stycznia 2024 r., której kuratorką była Barbara Banaś. Ekspozycja nawiązywała do wcześniejszych wystaw, które ukazywały dorobek Horbowego, Słuczana–Orkusza czy małżeństwa Drostów.

Nie była to wystawa, która prezentowała dorobek wszystkich polskich projektantek szkła z ostatnich 70 lat. Był to osobisty wybór Barbary Banaś, który wiązał się z dostępnością obiektów, możliwością ich identyfikacji (aby mieć pewność, że wyszły spod ręki danej projektantki) oraz oryginalnością danego projektu.

Ustalenie autorstwa szklanych dzieł jest kluczowe, gdyż w PRL-u projektant często pozostawał anonimowy. Wyroby, które tworzył, nie były sygnowane jego nazwiskiem, a nadawano im wyłącznie oznaczenia fabryczne. Ponadto po zamknięciu wielu hut szkła niejednokrotnie nie zachowały się żadne archiwa, a więc także nazwiska autorek i autorów prac wytwarzanych w danym zakładzie. W niektórych przypadkach kuratorce (jak i zwiedzającym) udało się ustalić autorstwo danych dzieł, ale z upływem lat takie badania są i będą coraz trudniejsze.

Poza dostępnością eksponatów Banaś postawiła na oryginalność. Na wystawie zaprezentowano zarówno projekty prototypowe – przygotowane w kilku egzemplarzach, z różnych powodów nieprodukowane masowo, jak i takie, które pełniły i pełnią w domach funkcje użytkowe (talerze, zestawy do napojów, karafki, flakony).

Marek Batorski a synestezja sztuki

Aktualnie w Klubie Jazzowym „Piec Art” przy ul. Szewskiej 12 można oglądać wystawę Marka Batorskiego – muzyka jazzowego, saksofonisty i malarza zatytułowaną *Abstract interpretation (Interpretacja abstrakcyjna)*. W twórczości artystycznej zajmuje się on współdziałaniem muzyki na malarstwo i malarstwa na muzykę. Kluczowe słowa: kompozycja, struktura, rytm, interwał, harmonia i improwizacja są wspólne dla obydwu tych sztuk. Jego kompozycje malarskie cechuje zdecydowany kolor oraz temperament, ostatni cykl zatytułowany *Movement in colours (Ruch koloru)* czyni go współczesnym ekspresjonistą i kolorystą. Akordy muzyczne stanowią inspirację dla jego twórczości malarskiej i transponowane są do powstających obrazów, którym nadaje osobliwe tytuły: *Crescendo in blue (Crescendo w błękitcie)*, *Blue in green (Błękit w zieleni)*, *Spring is here (Wiosna już przyszła)*, które brzmią nie tylko muzycznie, ale też poetycko... Obrazy mają wyrazistą wielopoziomową fakturę i zróżnicowaną strukturę, malowaną gęsto szpachlą, pędzlem, a nawet palcami. Są dynamiczne, także przez napięcia kontrastujących barw, choć pojawiają się i obrazy monochromatyczne. Zaprezentowany został również ostatni projekt *Common Structure (Wspólna struktura)* – obrazy, do których muzykę napisał wykładowca Akademii Muzycznej w Krakowie, dr Karol Ślusarski. Marek Batorski jest

absolwentem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie, dr. hab., profesorem UP na Wydziale Sztuki w Instytucie Malarstwa, Rysunku i Rzeźby oraz Edukacji Artystycznej. Zajmuje się malarstwem, grafiką, rysunkiem, jest pracownikiem dydaktyczno-naukowym i koncertującym jazzmanem. Wystawiał prace za granicą, m.in. w Nowym Orleanie w Muzeum Jazzu, Amsterdamie, Norymberdze, Monachium. Jego obrazy znajdują się w zbiorach polskich BWA, posiada je wielu jazzmanów, artysta współpracuje z galerią ZET w Ołomuńcu. Zachęcam do odwiedzenia „Piec Artu”, który ożywia od kilku miesięcy działalność dwóch kuratorek wystaw, Krystyny Drożdżowskiej i Gabrieli Herman, prezentujących średnio co dwa miesiące wystawy fotografii i malarstwa. Obecna wystawa potrwa do końca marca, warto wejść w kolorowy świat i jazzowy klimat...

| Barbara Zajączkowska

Kuratorka pokazała nie tylko losy artystek (ich biografie wraz z fotografiami były wyeksponowane w każdym z pomieszczeń muzealnych), ale zaprezentowała także, jak zmieniał się status projektanta, oczekiwania odbiorców oraz swoiste mody i trendy w polskim szkle. Na wystawie wyeksponowano i poniekąd odczarowano zapomniane obecnie szkło ołowiane (kryształ), na które często patrzymy przez pryzmat PRL-owskiego gustu mieszczańskiego. Zaprezentowano również popularne szkło prasowane (prasówkę), kolorowe i oryginalne projekty z Krakowskiej Huty Szkła oraz współczesne i nowatorskie pomysły. Ekspozycje na wystawę wypożyczono, m.in. z Muzeum Narodowego w Warszawie, Krakowie, zbiorów Instytutu Szkła w Krakowie oraz kolekcji prywatnych.

| Jolanta Wierzchowska-Kozaczka

Kalendarium wydarzeń kulturalno-edukacyjnych

wydarzenia dla dzieci

wydarzenia w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”

MALARSTWO I RYSUNEK MARTY BOGUSZ

1–29 marca w godzinach otwarcia biblioteki

Biblioteka Główna, Informatorium, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Artystka z wykształcenia jest architektem i konserwatorką, a z zamiłowania malarką, poetką, fotografką. Maluje ludzi i ich marzenia, a także świat przyrody, zabytki oraz ludzi z nimi związanych. Obecnie należy do grupy malarskiej Grupa Krakowska z Willi Decjusza. Na wystawie będzie można oglądać jej prace wykonane w 2023 roku.

SAGA KOBIET KRAKOWSKICH

1–29 marca w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 1, ul. J. Dietla 80/82, tel. 12 429 34 30

Wystawa książek poświęconych znanym krakowiakom ze szczególnym uwzględnieniem cyklu „Krakowski Szlak Kobiet”. Zaprezentowane zostaną biogramy i zdjęcia najpopularniejszych kobiet. Co tydzień przybliżane będą inne sylwetki. Przedstawiona zostanie też literatura związana z zajęciem lub zawodem tych krakowiaków.

KRAJOBRAZY TATRZAŃSKIE

1–29 marca w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 25, ul. J. Fałata 2, tel. 797 301 002

Wystawa prac Marty Bogusz – malarki, poetki i fotografki, która maluje przyrodę, ludzi i ich marzenia. Obecnie należy do grupy malarskiej Grupa Krakowska z Willi Decjusza.

WIOSNA JEST KOBIETĄ

1–29 marca w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych, ul. Królewska 59, tel. 797 301 021

Prezentacja obrazów artystów z Bronowickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelkich w Krakowie, którzy w swoich pracach przedstawili kobiety.

KOLORY W PORTRETACH I WIDOCZKACH – WYSTAWA PRAC EWY CYNKAR-MISIOŁEK

1–29 marca w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych, ul. Królewska 59, tel. 797 301 021

Ewa Cynkar-Misiołek jest malarką z przypadku. W 2015 roku rozpoczęła przygodę z malowaniem, mieszaniem farb i nakładaniem na płótno. Tworzy akrylem, farbami olejnymi i akwarelę. Lubi malować portrety, widoki, kwiaty i zwierzęta.

CZERWONA SUKIENKA, CZYLI GALERIA JEDNEGO OBRAZU

1–29 marca w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych, ul. Królewska 59, tel. 797 301 021

Prezentacja obrazu Joanny Tokarczyk – malarki i graficzki, która ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Poznaniu. Studiowała malarstwo, a następnie obroniła dyplom na Wydziale Grafiki i Komunikacji Multimedialnej.

MOJE MALOWANIE

8–29 marca w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 35, ul. T. Chałubińskiego 47, tel. 797 024 005

Wystawa prac Anny Białowąg. Artystka maluje olejami i akrylem. W obrazach inspirowanych dziełami mistrzów i swoimi fotografiami, maluje też kwiaty oraz martwą naturę. Obecnie doskonali umiejętności na warsztatach plastycznych organizowanych w Galerii Stańczyk.

UKRYTE W GRYMASIE OCZU MOICH

8–29 marca w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 40, ul. Łużycka 55, tel. 797 024 017

Wystawa malarstwa Edyty Jaros. Autorka od kilku lat oddaje się pasji, najchętniej maluje portrety i pejzaże. Stosuje technikę akrylową, pastel i ołówki. Dzięki malarstwu odnajduje swoje miejsce na ziemi.

TANIEC, KTÓRY ŁĄCZY

1 marca, godz. 17:30

Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7, tel. 12 642 16 43

Warsztaty tańca w kręgu dla córek, mam i babć. Instruktor Justyna Dragan nauczy uczestniczki prostych kroków tańca, który łączy pokolenia i pozwala dobrze się bawić. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Oddziale dla dzieci Filii nr 56.

SPOTKANIE Z AUTOREM KSIĄŻKI HISTORIA KRAKOWSKIEGO LOTNISKA – KRZYSZTOFEM SOJKĄ

1 marca, godz. 18:00

Filia nr 21, Czytelnia Naukowa, ul. Królewska 59, tel. 797 301 022

Biblioteka Kraków oraz Kraków Airport zapraszają na spotkanie z Krzysztofem Sojką – autorem książki *Historia krakowskiego lotniska 1964–2024*. Na spotkaniu będzie można otrzymać bezpłatny egzemplarz książki. Zapisy przez formularz dostępny na www.biblioteka.krakow.pl. Więcej informacji o wydarzeniu można przeczytać na s. 8.

(Z)RĘCZNIĘ

2 marca, godz. 9:15–13:45

Biblioteka Główna, Informatorium,
ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Cykliczne spotkanie dla osób zainteresowanych poznawaniem różnych technik prac ręcznych – dzierganiem na drutach, szydełkowaniem, frywolitką lub haftem. W luźnej i niezobowiązującej atmosferze wzajemnej współpracy uczestnicy o różnicowanym poziomie umiejętności wymieniają się doświadczeniem, demonstrowają swoje prace, omawiają nowe wlotki i projekty.

TWÓJ ULUBIONY BAJKOWY BOHATER

4 marca, godz. 16:00

Filia nr 55, os. Teatralne 25, tel. 12 644 40 46

Warsztaty czytelniczo-plastyczne dla dzieci w wieku od 6 do 10 lat. Uczestnicy wysłuchają fragmentów bajek i wykonają pracę plastyczną. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 55.

KOT Z PAZUREM

4 marca, godz. 17:00

Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7,
tel. 12 642 16 43

Warsztaty haftu matematycznego dla dzieci powyżej 7 lat wraz z rodzicami. Uczestnicy nauczą się wyszywać haftem matematycznym koty. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Oddziale dla dzieci Filii nr 56.

GOTOWI, DO STARTU, START!

5 marca, godz. 17:00

Filia nr 16, ul. W. Eljasza-Radzikowskiego 29,
tel. 797 301 005

Warsztaty dla dzieci od 5 do 9 lat przygotowane z okazji Światowego Dnia Olimpijczyka oraz Roku Polskich Olimpijczyków. Uczestnicy wysłuchają fragmentu opowiadania *Antek organizuje olimpiadę*, porozmawiają o historii, symbolach i sylwetkach polskich olimpijczyków. Wezmą także udział w zabawie ruchowej i plastycznej. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 16.

PLANSZOWE WIECZORKI

5 marca, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26,
tel. 12 645 95 27

Rozgrywki planszowe dla dzieci od 9 lat. W czasie godzinnego spotkania dzieci poznają zasady jednej lub dwóch gier popularnych dla swojej grupy wiekowej, a następnie zagrają w nie wraz z prowadzącą. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

NIEWYMORDOWANE

ANIOŁY NA WOŁYNIU

5 marca, godz. 17:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie z Krzysztofem Kołtunem wokół książki *Niewymordowane Anioły na Wołyniu*. Krzysztof Kołtun jest chełmskim poetą, autorem 28 tomików poezji i 7 książek prozy kresowej, twórcą *Wołyńskiej litanii*, do której muzykę skomponował Krzesimir Dębski. Spotkanie poprowadzi Anna Stengl.

WITRAŻE NA DZIEŃ KOBIEĆ

6 marca, godz. 13:00–15:00

Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dzieci,
ul. Królewska 59, tel. 797 301 020

Zajęcia plastyczne dla dzieci od 6 lat zorganizowane z okazji zbliżającego się Dnia Kobiet. Uczestnicy z bibuły i przygotowanych szablonów wykonają witraże z wizerunkami sławnych Polek. Po zakończeniu warsztatów zostanie zaprezentowana „dziewczyńska półka”, znajdująca się na niej książki oraz omówione zostaną postacie Polek znajdujących się na witrażach.

SMERFASTYCZNE POPOŁUDNIE

6 marca, godz. 17:00

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Uczestnicy spotkania wysłuchają fragmentów opowiadania *Wyscig smerfów*, następnie wykonają z materiałów wtórnych pojazd smerfa, a z modeliny postać ulubionego niebieskiego ludzika.

GRAMY W PLANSZOWE!

6 marca, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26,
tel. 12 645 95 27

Rozgrywki planszowe dla dzieci od 4 lat. W czasie godzinnego spotkania przedszkolaki poznają zasady dwóch lub trzech popularnych gier dla swojej grupy wiekowej, a następnie zagrają w nie wraz z prowadzącą. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

SPOTKANIE OTWARTEGO

KOŁA AUTORÓW

6 marca, godz. 17:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie połączone z czytaniem tekstów napisanych przez członków Koła działającego przy Krakowskim Oddziale Związku Literatów Polskich, dyskusje nad zaprezentowanymi utworami oraz wymiana doświadczeń. Spotkanie poprowadzi Danuta Perier-Berska – opiekunka Koła.

OLIMPIJSKIE POCZĄTKI

6 marca, godz. 17:30

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 263 44 86

Zajęcia dla dzieci od 5 lat. Z okazji Światowego Dnia Olimpijczyków przedstawione zostaną fragmenty książki o historii powstania Igrzysk Olimpijskich *Płomienné olimpiady* Michaela Colemana. Następnie uczestnicy wykonają wieńce laurowe z kolorowego papieru oraz małe pochodnie z bibuły. Na koniec cała grupa odtworzy ceremonię zapalenia znicza olimpijskiego.

FELIKS KONECZNY JAKO KRYTYK TEATRALNY

7 marca, godz. 11:00

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2,
tel. 797 024 013

Spotkanie w ramach Klubu Dojrzałego Czytelnika. Emerytowany profesor Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie prof. dr hab. Kazimierz Gajda opowie o profesorze Feliksie Konecznym – historyku i wnikliwym krytyku teatralnym.

LEKCJE SEKSU DOKTORA ALZHEIMERA – SPOTKANIE Z RADOSŁAWEM PIWOWARSKIM

7 marca, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie autorskie z Radosławem Piwowarskim wokół jego debiutu powieściowego *Lekcje seksu doktora Alheimera*. Autor to wielokrotnie nagradzany polski reżyser i scenarzysta oraz aktor filmowy. Spotkanie zorganizowane we współpracy z Wydawnictwem Marginesy. Rozmowę poprowadzi dziennikarz Łukasz Wojtusik.

MALARSTWO I RYSUNEK MARTY BOGUSZ – WERNISAŻ

8 marca, godz. 18:00

Biblioteka Główna, Informatorium,
ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Artystka z wykształcenia jest architektem i konserwatorką, a z zamiłowania malarką, poetką, fotografką. Maluje ludzi i ich marzenia, a także świat przyrody, zabytki oraz ludzi z nimi związanych. Obecnie należy do grupy malarskiej Grupa Krakowska z Willi Decjusza. Na wystawie będzie można oglądać jej prace wykonane w 2023 roku.

KOLORY W PORTRETACH I WIDOCZKACH – WERNISAŻ EWY CYNKAR-MISIOŁEK

8 marca, godz. 18:00

Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych,
ul. Królewska 59, tel. 797 301 021

Wernisaż wystawy. Ewa Cynkar-Misiołek jest malarką z przypadku. W 2015 roku rozpoczęła przygodę z malowaniem, mieszaniami farb i nakładaniem na płótno. Tworzy akrylem, farbami olejnymi i akwarelą. Lubi malować portrety, widoki, kwiaty i zwierzęta.

MOJE MALOWANIE

8 marca, godz. 19:00

Filia nr 35, ul. T. Chałubińskiego 47,
tel. 797 024 005

Wernisaż wystawy prac Anny Białowąg. Artystka maluje olejami i akrylem. W obrazach inspirowane dziełami mistrzów i swoimi fotografiami, maluje też kwiaty oraz martwą naturę. Obecnie doskonalą swoje umiejętności na warsztatach plastycznych organizowanych w Galerii Stańczyk.

GRA-MY!

9 marca, godz. 10:00–13:00

Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7,
tel. 12 642 16 43

Spotkanie dla młodzieży od 13 lat. Uczestnicy zagrają w popularne gry planszowe, które rozwijają myślenie, uczyć współpracy i pozwalają miło spędzić czas.

AROMATYCZNA PODRÓŻ PRZEZ ŚWIAT

9 marca, godz. 11:00

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2,
tel. 797 024 013

Jak pachnie bergamotka lub zielona mandarynka? Dlaczego kapłani egipscy tak cenili olejki i skąd pomysł, aby podarować kadzidło i mirrę narodzonemu Jezusowi? Jak wynaleziono wodę kolońską i herbatę Earl Gray? W jaki sposób naturalne ekstrakty z roślin mogą pozytywnie wpłynąć na ciało i emocje? O podstawach aromaterapii opowie miłośnik natury, poszukiwacz rozwiązań pomocnych dla zdrowia i dobrego samopoczucia Szymon Niżegorodcew. Spotkanie zakończy mini konkurs z nagrodą.

W MARCU JAK W GARNCU

11 marca, godz. 13:00

Filia nr 55, os. Teatralne 25, tel. 12 644 40 46

Warsztaty czytelnicze dla dzieci w wieku od 5 do 6 lat. Uczestnicy wysłuchają przysłów literackich i odpowiedzą na pytania. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 55.

QUILLING KROK PO KROKU

11 marca, godz. 15:00–18:00

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 263 44 86

Spotkanie dla osób dorosłych zainteresowanych rękodzielstwem, plastyką i kreatywnym spędzaniem czasu. Podczas spotkania będzie można wykonać prace plastyczne w wybranej technice, a także wymienić się pomysłami i doświadczeniami z innymi uczestnikami. W tym miesiącu tematem przewodnim spotkania będzie quilling, za którego pomocą można wykonać wiosenne kwiaty.

JAK PISAĆ, ŻEBY BYŁO CIEKAWIE?

11 marca, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie w nowym cyklu „Dziennikarska Akademia Mistrzów”. Zaproszeni przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej – Oddział Małopolski dziennikarze opowiedzą o swoim warsztacie, dochodzeniu do mistrzostwa, ale też o problemach w tym zawodzie. Cykl rozpocznie spotkanie z Michałem Rusinkiem, który opowie o tym, jak pisać, żeby było ciekawie

i zrozumiale, oraz o tym, jak konstruować relację, felieton, reportaż. Spotkanie poprowadzi Zbigniew Bajka.

WIECZÓR AUTORSKI IGNACEGO FIUTA

12 marca, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie przybliżające twórczość prof. dr hab. Ignacego S. Fiuta – autora 14 książek z dziedziny filozofii, 12 tomików wierszy i 4 książek poświęconych poezji współczesnej. Pod jego redakcją ukazało się 12 prac zbiorowych głównie z serii „Idee i Myśliciele”. Spotkanie poprowadzi Anna Pituch–Noworolska.

KRAKOWIANKA I KRAKOWIANIN

13 marca, godz. 17:00

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Spotkanie skierowane do dzieci w wieku od 4 do 6 lat. Uczestnicy wysłuchają fragmentów książek o dawnej stolicy Polski oraz jej mieszkańcach i mieszkańcach, a następnie wezmą udział w zabawach edukacyjnych związanych z Krakowem.

LASY LIŚCIASTE I MIESZANE

13 marca, godz. 17:00

Filia nr 24, ul. Na Błonie 13 d, tel. 797 301 009

Zajęcia edukacyjno–plastyczne dla dzieci w wieku od 6 do 9 lat. Uczestnicy poznają warunki klimatyczne strefy umiarkowanej, nauczą się rozpoznawać typowe gatunki drzew i ptaków występujących w polskich lasach liściastych i mieszanych oraz wykonają pracę plastyczną nawiązującą do tematyki zajęć. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 24.

JAJECZNE STOJAKI

13 marca, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26,
tel. 12 645 95 27

Zajęcia plastyczne dla dzieci od 4 lat. Uczestnicy wykonają na wielkanocny stół papierowe stojaki pod jajka z wizerunkami zwierząt. Wykorzystane zostaną rolki po papierze, kolorowe kartony i inne materiały plastyczne. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

WIELKANOCNY ZAJĄCZEK

13 marca, godz. 17:00

Filia nr 52, os. Na Stoku 1, tel. 505 299 818

Zajęcia dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, stanowiące połączenie warsztatów plastycznych z ćwiczeniami ruchowymi z wykorzystaniem dysków sensorycznych. Uczestnicy wykonają papierowego zajęczka wielkanocnego oraz inne ozdoby świąteczne. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 52.

W POSZUKIWANIU

WIELKANOCNYCH JAJEK

13 marca, godz. 17:00

Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7,
tel. 12 642 16 43

Spotkanie dla dzieci od 5 lat i ich rodziców w cyklu „Klub Słuchającego Malucha”. Uczestnicy wykonają kolorowe pisanki, wysłuchają opowiadania o poszukiwaniu wielkanocnych jajek, opowiedzą o swoich rodzinnych zwyczajach wielkanocnych oraz wezmą udział w zabawie ruchowej.

PERON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW

13 marca, godz. 18:00

Profil facebookowy „Klub Dziennikarzy
Pod Gruszką przy Bibliotece Kraków”

Warsztaty on–line dla młodych twórców – pisarzy i poetów. Kolejny odcinek warsztatowych zmagani poprowadzi znana krakowska poetka, nauczycielka, animatorka kultury Marzena Dąbrowa Szatko. Omówione zostaną teksty, które uczestnicy i uczestniczki warsztatów przesłali w styczniu. Marzena Dąbrowa Szatko od wielu lat uczestniczy w życiu kulturalnym Krakowa jako autorka projektów promujących poezję współczesnych twórców. Spotkanie poprowadzi Jadwiga Malina.

DZIEŃ RAKIETY

14 marca, godz. 15:00–18:00

Filia nr 8, ul. J. Brodowicza 1, tel. 12 412 49 55

Praca indywidualna z bibliotekarzem lub rodzicem, proste prace plastyczne wspierające motorykę małą dla dzieci bez ograniczeń wiekowych. Uczestnicy będą mogli wykonać pracę plastyczną – raketę kosmiczną.

ŁAKOME – SPOTKANIE Z MAŁGORZATĄ LEBDĄ

14 marca, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie z Małgorzatą Lebdą na temat książki *Łakome*. Małgorzata Lebda dorastała w beskidzkiej wsi, jest autorką książek poetyckich, w tym *Sny uckermärkerów* (Nagroda Literacka Gdynia 2019), *Mer de Glace* (Nagroda im. Wisławy Szymborskiej 2022) oraz debiutanckiej powieści *Łakome*, która zdobyła tytuł „Odkrycie Empiku – literatura”. Redaktorka, naukowczyni, felietonistka, animatorka kultury, ultramaratonka, jurorka nagrody Krakowska Książka Miesiąca. Spotkanie poprowadzi Georgina Gryboś.

Fot. Rafał Siderski

(Z)RĘCZNIĘ

16 marca, godz. 9:15–13:45

Biblioteka Główna, Informatorium,
ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Cykliczne spotkanie dla osób zainteresowanych poznawaniem różnych technik prac ręcznych – dzierganiem na drutach, szydełkowaniem, frywolitką lub haftem. W luźnej i niezobowiązującej atmosferze wzajemnej współpracy uczestnicy o zróżnicowanym poziomie umiejętności wymieniają się doświadczeniem, demonstrują swoje prace, omawiają nowe włóczki i projekty.

WIOSNA, ACH TO TY

18 marca, godz. 13:00

Filia nr 55, os. Teatralne 25, tel. 12 644 40 46

Warsztaty plastyczne dla dzieci w wieku od 5 do 6 lat. Uczestnicy namalują wiosenne ilustracje. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 55.

ZOBACZYĆ ŚWIAT

18 marca, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie z fotografem dokumentalistą i fotoreporterem Zbigniewem Bzdakiem, który podczas pokazu multimedialnego przedstawi zdjęcia, opowie o swojej wędrówce fotografa dokumentalisty i fotoreportera poprzez świat. Moderatorem rozmowy z przybyłymi gośćmi będzie Stanisław Kulawiak, a spotkanie poprowadzi Danuta Węgiel. Wydarzenie realizowane we współpracy ze Związkiem Polskich Artystów Fotografików – Okręg Krakowski.

WIELKANOCNY KOSZYCZEK

19 marca, godz. 10:00–18:00

Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7,
tel. 12 642 16 43

Kiermasz ozdób wielkanocnych własnoręcznie wykonanych przez uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Pomocy Społecznej Gaudium et Spes.

ŚWIATŁOŚĆ I MROK

MAŁGORZATY NIEZABITOWSKIEJ

19 marca, godz. 13:20

Filia nr 24, ul. Na Błonie 13 d, tel. 797 301 009

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla dorosłych. Uczestnicy omówią książkę Małgorzaty Niezabitowskiej pt. *Światłość i mrok*. Jest to historia wielkiej miłości, opowieść pełna dramatycznych zwrotów, w której splatają się losy wielu postaci o wyrazistych, mocnych charakterach. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 24.

SŁOWA Z KRAKOWA, CZYLI KRÓLEWSKIE I NIEKRÓLEWSKIE ROZMOWY O JĘZYKU

19 marca, godz. 18:00

Filia nr 21, Czytelnia Naukowa, ul. Królewska 59,
tel. 797 301 022

Chcemy poprzyglądać się słowom wędrującym po Krakowie, ale i po innych częściach Polski. Słowom, które w innych regionach mają swoje leksykalne bliźniaki albo wręcz wieloraczkę. Kotlet – to po prostu kotlet dla całej polskojęzycznej ludzkości? Oczywiście że nie, większość krakowian teraz szybko odpowie, ale o jaki kotlet chodzi, bo to przecież od tego wszystko zależy! Spotkanie poprowadzą: dr Agnieszka

Staniszewska-Mól (językoznawczyni, dyrektorka Biblioteki Kraków) oraz dr Artur Czesak (językoznawca, dialektolog, sympatyk regionalizmów). Wydarzenie organizowane pod patronatem Radia Kraków. Więcej informacji o wydarzeniu można przeczytać na s. 7.

W ŚWIETLE WIECZORU

19 marca, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Wieczór autorski Zygmunta Ficka wokół tomiku *W świetle wieczoru*. Nowy tomik ukazał się w 25. rocznicę wydania przez Zygmunta Ficka debiutanckiej książki poetyckiej. Zygmunt Fick – poeta, fotograf, nauczyciel, autor kilkunastu tomików poetyckich, a także albumów fotograficznych zbiorowych i indywidualnych, m.in.: *Polskie Parki Narodowe*, *Mistrzowie Polskiego Pejzażu*, *Tatry Wysokie*. W 2023 roku za osiągnięcia twórcze otrzymał Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Spotkanie poprowadzą Marta Mazurkiewicz-Stefańczyk i Beata Kurek.

ZAKŁADKA DO KSIĄŻKI

20 marca, godz. 12:00

Filia nr 56, Oddział dla dorosłych, os. Zgody 7,
tel. 12 644 40 72

Zajęcia manualne dla seniorów. Uczestnicy, wykorzystując patyczki po lodach, wykonają nietypowe zakładki do książek.

TRYKTRAK – BACKGAMMON – TAVLA Z HENIUTKIEM. ROZEGRAJ PARTIĘ NA TRÓJKĄTNYCH POLACH

20 marca, godz. 16:00–18:00

Filia nr 1, ul. J. Dietla 80/82, tel. 12 429 34 30

Cykliczne spotkania w przedostatnie środowe popołudnie każdego miesiąca dla osób w wieku powyżej 16 lat. Gra planszowa na oryginalnej ręcznie robionej drewnianej planszy. Nauka podstaw gry, rozegranie partii, rozmowa o historii gry. Gra przewidziana jest dla maksymalnie dwóch osób. Biblioteka oferuje możliwość zagrania z pracownikiem biblioteki, który ukrywa się pod pseudonimem Heniutek i gra już od ponad dekady. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 1.

KOSZYCZEK WIELKANOCNY

20 marca, godz. 16:00–18:00

Filia nr 44, ul. Spółdzielców 3, tel. 797 024 014

Warsztaty plastyczne dla dzieci w ramach Wielkanocy. Uczestnicy samodzielnie wykonają papierowy koszyczek wielkanocny, który będzie ładną świąteczną ozdobą oraz idealnym przedmiotem do schowania jajek z czekolady.

BAWIMY SIĘ W RYMY

20 marca, godz. 17:00

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Spotkanie edukacyjne skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym zorganizowane z okazji Światowego Dnia Poezji. Uczestnicy zajęć poznają utwory wierszowane lub ich fragmenty, które staną się inspiracją do wykonania pracy plastycznej.

STULECIE – HERBJØRG WASSMO

20 marca, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26,
tel. 12 645 95 27

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki. Uczestnicy omówią książkę norweskiej pisarki Herbjørg Wassmo. Pozycja opowiada o trzech pokoleniach kobiet rodziny Wassmo, o ich trudach, pragnieniach i tęsknocie za innym życiem. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

KRAKOWSKIE SILVAE RERUM – EWA DANOWSKA

20 marca, godz. 17:30

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2,
tel. 797 024 013

Spotkanie autorskie z Ewą Danowską, która w swojej książce *Krakowskie silvae rerum* dokonuje subiektywnego wyboru i przybliża czytelnikom sylwetki lekarzy, artystów, społeczników i wielu innych postaci ściśle związanych z Krakowem, a często kojarzonych tylko z nazwami krakowskich ulic czy skwerów.

Z JAJEM

20 marca, godz. 17:30

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 263 44 86

Warsztaty plastyczne dla dzieci od 5 lat. Z okazji zbliżającej się Wielkanocy spotkanie będzie dotyczyło jaj. Przedstawione zostaną fragmenty książki *Jajo: jarka wgnieździe i kosmosie, czyli Kogel-mogel dla dociekliwych* Elizy Piotrowskiej. Następnie z kolorowego papieru zostaną wykonane przestrzenne, wykluwające się z jajek pisklaki.

KIM CHCĘ ZOSTAĆ, GDY DOROSNĘ?

21 marca, godz. 10:00

Filia nr 8, ul. J. Brodowicza 1, tel. 12 412 49 55

Zajęcia dla dzieci w wieku od 4 do 7 lat. Pogadanka na temat nietypowych zawodów połączona z prezentacją i dyskusją z dziećmi o ich planach na przyszłość. Uczestnicy zajęć dowiedzą się, kim jest pizzer i paleontolog, czym się zajmuje kynolog, a także czy przytulanie pand też może być pracą. Zajęcia przygotowane na podstawie książki *Niezwyčajne zawody* Ałły Gutniczenko. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 8.

PIERWSZY DZIEŃ WIOSNY!

21 marca, godz. 15:00

Filia nr 43, ul. gen. J. Jasińskiego 32,
tel. 797 024 002

Warsztaty dla dzieci od 5 lat przygotowane z okazji Pierwszego Dnia Wiosny. Uczestnicy wykonają z materiałów plastycznych mini-Marzannę oraz wezmą udział w zabawie polegającej na poszukiwaniu zaginionej Pani Wiosny. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 43.

TUWIMOWE BZDURZENIE...

21 marca, godz. 17:00

Filia nr 20, ul. Opolska 37, tel. 797 301 027

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym przygotowane z okazji Światowego Dnia Poezji. Uczestnicy wysłuchają wiersza Juliana Tuwima *Lokomotywa*, poznają najważniejsze informacje o poecie, przypomną sobie tytuły innych jego wierszy. Wykorzystane zostaną fragmenty książki Agnieszki Frączek *Rany Ju- lek! O tym, jak Julian Tuwim został poetą*. W części warsztatowej z kartonowych pudeł wykonane

zostaną wagoniki, a uczestnicy wypełnią je ilustracjami do wiersza.

PTASIE SPRAWY

21 marca, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645 95 27

Zajęcia animacyjno-czytelnicze dla dzieci od 7 lat. Uczestnicy poznają książki, których bohaterami są ptaki, wysłuchają prezentacji przybliżającej ich różnorodny świat, wezmą udział w zabawach tematycznych i wykonają pracę plastyczną. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

WESOŁY RYJEK

I POSZUKIWANIE WIOSNY

21 marca, godz. 17:00

Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7, tel. 12 642 16 43

Zajęcia dla najmłodszych z elementami biblioterapii. Uczestnicy wysłuchają fragmentu opowiadania *Wesoły Ryjek – wiosna*, porozmawiają o oznakach wiosny i opowiedzą o swojej ulubionej porze roku. Na zakończenie wykonają pracę plastyczną. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Oddziale dla dzieci Filii nr 56.

OD ADRIATYKU DO BAŁTYKU

21 marca, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Biesiada poetycka z udziałem poetek: Joanny Babiarz, Marzeny Dąbrowy Szatko, Agaty Hrycyk, Adriany Jarosz, Beaty Kępińskiej, Małgorzaty Pfisterer, Halszki Podgórskiej-Dutki, Jolanty Stelmasiak i poetów: Leszka Cadeta, Roberta Marcinkowskiego, Janusza Szota, którzy zaprezentują wiersze zawarte w tomie esejów Magdaleny Węgrzynowicz-Plichty *Poetyckie światy. Między Adriatykiem a Bałtykiem* oraz utwory jeszcze nieopublikowane. Wystąpią również śpiewający i grający poeci – zespół Dookoła z Nowego Sącza, który tworzą Joanna Babiarz z Januszem Szotem, i krakowski bard Robert Marcinkowski. Biesiadę poetycką poprowadzi Magdalena Węgrzynowicz-Plichta, która przybliży twórczość występujących. Dla osób, które przybędą na biesiadę ze swoim autorskim wierszem, przewidziano literacką niespodziankę.

BAJU BAJ Z KAMISHIBAI. WIOSNA

W ROZKWICIE

22 marca, godz. 18:00

Filia nr 14, ul. Ugorek 14, tel. 12 417 17 15

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym z wykorzystaniem skrzynki butai. Uczestnicy wysłuchają bajki *Groszki* Françoise Malnuit przedstawionej za pomocą techniki kamishibai. Następnie posieją własne ziarenka groszku, by móc obserwować cykl wzrostu roślinki.

WIOSNA W SZYSZCIE ZAKŁĘTA

23 marca, godz. 11:00

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 013

Warsztaty dla dzieci w wieku od 5 do 10 lat. Uczestnicy spotkają się, by porozmawiać o wiosnie, wezmą udział w warsztatach plastycznych – robieniu linorytów na papierze czerpanym oraz wykonywanie tajemniczych

pudełeczek. Warsztaty poprowadzą bibliotekarka i Szyszkodar.

W WIELKANOCNYM KOSZYKU

25 marca, godz. 13.00–15.00

Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dzieci, ul. Królewska 59, tel. 797 301 020

Zajęcia plastyczne dla dzieci od 5 lat zorganizowane z okazji Świąt Wielkiej Nocy. Z materiałów wtórnych i papieru kolorowego uczestnicy wykonają ozdoby do koszyczka i na wielkanocny stół. Dzieci będą również opowiadały o domowych zwyczajach wielkanocnych.

WIELKANOCNY CZAS

25 marca, godz. 16.00–17.30

Filia nr 6, al. I. Daszyńskiego 22, tel. 12 423 24 26
Warsztaty literacko-plastyczne dla dzieci w wieku od 4 do 10 lat wraz z opiekunami przygotowane z okazji Wielkanocy. Uczestnicy wysłuchają wiosennej opowieści, następnie z papieru i bibuły wykonają wielkanocnego zajaca nurkującego w trawie w poszukiwaniu pisanek. Zapisy osobiste, telefoniczne lub mailowe w Filii nr 6.

JAK PISAĆ O KULTURZE?

25 marca, godz. 18.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie z Waławem Krupińskim w cyklu „Dziennikarska Akademia Mistrzów”. Do Stowarzyszenia Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej – Oddział Małopolski dołączył niejaki Damwam – tajemniczy dziennikarz wcielający się w ludzi, którzy w zawodzie dziennikarskim doszli do stopnia Mistrza – mistrzowskiej pozycji w określonej specjalizacji dziennikarskiej. Opowiedzą oni o swoim warsztacie i przekażą praktyczną wiedzę. Waław Krupiński wprowadzi uczestników w świat kultury poprzez warsztaty *Jak pisać o kulturze?* Spotkanie poprowadzi Zbigniew Bajka.

DZIEŃ ZAJĄCZKA

26 marca, godz. 15.00–18.00

Filia nr 8, ul. J. Brodowicza 1, tel. 12 412 49 55

Praca indywidualna z bibliotekarzem lub rodzicem, proste prace plastyczne wspierające motorykę małą dla dzieci bez ograniczeń wiekowych. Uczestnicy wykonają z jednorazowych tyżeczek wiosennego zajączka. Wydarzeniu towarzyszyć będzie wystawka książek o zajączkach, króliczkach i innych małych zwierzątkach.

ROMOCJA „LITERATA KRAKOWSKIEGO”

26 marca, godz. 18.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

„Literat Krakowski” jest pismem Krakowskiego Oddziału Związku Literatów Polskich. Publikowane są w nim teksty prozatorskie. W 16. numerze znajdują się opowiadania, fragmenty powieści, eseje, recenzje, wywiady i wspomnienia kilkudziesięciu autorów z Krakowskiego Oddziału ZLP, z innych Oddziałów ZLP oraz z Otwartego Koła Autorów. Czasopismo redaguje zespół w składzie: Leszek Konarski, Danuta Perrier-Berska, Anna Pituch-Noworońska, Danuta Sułkowska (red. naczelna). Prowadzący porozmawiają o opublikowanych tekstach, a obecni

na spotkaniu autorzy przybliżą publiczności ich treść i zacytują krótkie fragmenty.

Z GŁOWĄ W KWIATACH

27 marca, godz. 15.30–18.30

Filia nr 14, ul. Ugorek 14, tel. 12 417 17 15

Każde dziecko, które odwiedzi bibliotekę w podanych godzinach będzie mogło wziąć udział w zajęciach plastycznych, w czasie których wykonawianek na głowę z papierowych kwiatów. Spotkanie skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

WIELKANOCNE JAJKO-NIESPODZIANKA

27 marca, godz. 17.00

Filia nr 24, ul. Na Błonie 13 d, tel. 797 301 009

Warsztaty plastyczne dla dzieci w wieku od 6 lat przygotowane z okazji Wielkanocy. Uczestnicy wysłuchają opowiadania Barbary i Tomasza Piątkowskich *Wielkanocny zajączek* zaprezentowanego techniką kamishibai. Następnie wykonają jajko niespodziankę z surowców wtórnych. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 24.

JAJECZNE STOJAKI

27 marca, godz. 17.00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645 95 27

Zajęcia plastyczne dla dzieci od 4 lat. Uczestnicy wykonają na wielkanocny stół papierowe stojaki pod jajka z wizerunkami zwierząt. Wykorzystane zostaną rolki po papierze, kolorowe kartony i inne materiały plastyczne. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

OPOWIEŚCI FOTOGRAFISTÓW

27 marca, godz. 18.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Podczas spotkania odbędzie się prezentacja autorskich zdjęć zaproszonego gościa z dyskusją na temat roli światła i cienia w technice fotografowania, wyboru miejsca i obiektu fotografii oraz ważnej roli drugiego planu. Spotkanie poprowadzi Ewa Kozakiewicz.

SPOTKANIE Z KATARZYNĄ KOBYLARCZYK

– LAUREATKĄ NAGRODY KRAKOWSKA

KSIĄŻKA MIESIĄCA

28 marca, godz. 18.00

Filia nr 21, Czytelnia Naukowa, ul. Królewska 59, tel. 797 301 022

Spotkanie z Katarzyną Kobylarczyk – autorką książki *Ciałko. Hiszpania kradnie swoje dzieci* oraz wręczenie nagrody Krakowska Książka Miesiąca. Pisarka przybliży jeden z najbardziej wstrząsających rozdziałów w XX-wiecznej historii Hiszpanii, który nadal jest pełen pytań pozostających bez odpowiedzi. Rozmowę poprowadzi Jan Burnatowski.

KONKURS **CZYTELNIK ROKU 2024**

Zgłoś udział i odbierz Paszport Czytelnika!
Wypożyczaj książki i audiobooki w Bibliotece Kraków!
Zdobądź tytuł Czytelnika Roku!

BIBLIOTEKA KRAKÓW • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Sł z Krakowa Słowa

czyli królewskie i niekrólewskie
rozmowy o języku (na wes^oło)

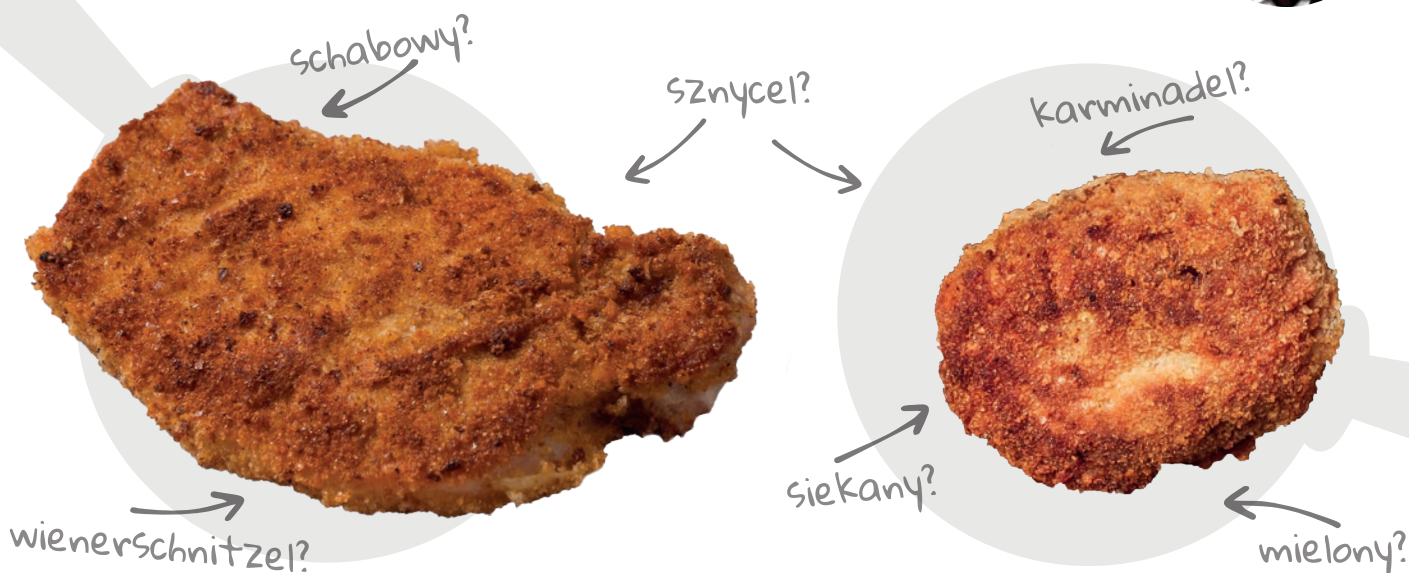

Agnieszka Staniszevska
językoznawczyni
dyrektor Biblioteki Kraków

rozmawiają:

Artur Czesak
językoznawca
juror festiwalu regionalnych

19 marca 2024, godz. 18.00

Biblioteka Kraków

Filia nr 21 / ul. Królewska 59

W odcinku wystąpią również:

jagody/borówki, faworki/chrust, kremówki/napoleonki
oraz inni słowni bohaterowie zgłoszeni przez uczestników spotkania

BIBLIOTEKA KRAKÓW • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA